

BAŞKENT - NIĞDE VAKFI
Yayın Organı
(Üç ayda bir yayımlanır)
Basım Tarihi: 13.01.2020

Sahibi
Başkent - Niğde Vakfı Adına
Vakıf Başkanı
Ali KURTARAN

Yazı İşleri Müdürü
Muharrem ÖZMEN

Yayın Danışmanları
Hüseyin ÇELİK
Leyla ALKAN
Nadi ÖZDAMAR
Yavuz DEMİRTAŞ
Muharrem ÖZMEN

Editör
Begüm Özge DOĞAN

Sponsor
Hüseyin ÇELİK

Yazışma Adresi
G. M. K. Bulvarı No:55/1
Maltepe-ANKARA 06570
Tel-Faks: **(0312) 231 79 91**

E-Posta: **nigdevakfi51@gmail.com**
Web: **www.nigdevakfi.com**
Yayın Türü: **Yerel Süreli Yayın**

Tasarım & Baskı
ALP OFSET MATBAACILIK LTD. ŞTİ.
Ali Suavi Sokak No: 60 Maltepe - ANKARA
Tel: 0312 230 0997 • www.alpofset.com.tr
alpofset@alpofset.com.tr

Bu dergi Basın Ahlak İlkelerine uyar. Dergimize gönderilen yazılar yayınlanınsın veya yayınlanmasın iade edilmez. Yazılardan yazarları sorumludur. Dergimize gönderilen yazılar kaynak gösterilerek iktibas edilebilir. Yayınlanan yazılara telif ücreti ödenmez. Dergimiz 'Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 28 temmuz 1996 gün ve 8412 sayılı yazılar' ile ilköğretim ve ortaöğretim öğrencileri için tavsiyesi uygun bulunmuştur.

Niğde Vakfı Banka Hesap Numaraları

Halk Bankası Maltepe Şubesi Ankara (*)
Hesap No: 160 000 20 (0407)
IBAN: TR51 0001 2009 4070 0016 0000 20

T. C. Ziraat Bankası Tandoğan Şubesi Ankara
Hesap Numarası: 34537777-5005 (1282)
IBAN: TR02 0001 0012 8234 5377 7750 05

POSTA ÇEKİ HESAP NO: 108 000

(*) Vakfımıza yakınlığı ve tüm talimatlı ödemelerimizin buradan yapılması nedeniyle, Halkbank hesabımızın kullanılması tercihimizdir.

SUNUŞ

BİTİRİRKEN

Değerli Niğdeliler,

Öncelikle Tüm hemşehrilerimizin yeni yılını kutlar, 2020 yılının hepimiz için daha mutlu ve müreffeh, daha huzurlu bir yıl olmasını dilerim.

2018 yılı Şubat ayında devraldığımız BAŞKENT - NIĞDE VAKFI Yönetim Dönemi, Şubat ayının ikinci yarısında sona erecektir. Ben ihmal ettiğim şahsi işlerim dolayısıyla, diğer bazı arkadaşlarım ise ailevi nedenler veya yine şahsi işleri dolayısıyla Yönetimden ayrılma durumundayız. Devam edebilecek olanlara ise müteşekkik kalırız.

Vakıf Yöneticiliği tamamen FAHRİ ve oldukça oyalayıcı bir görev olup, ayrıca maddi yönden de özveri gerektiren bir meşgaledir. Ne maddi, ne de sosyo - politik herhangi bir avantaj sağlamayan bu görevler için, 28 yıldır olduğu gibi, önümüzdeki dönemlerde de fahri olarak çalışacak Niğde gönüllülerinin olacağına ve maddi olarak da bir yerlere gelmiş bulunan Vakfımızı bir adım daha öteye götürebileceklerine inancım tamdır.

Tabii bizlerin de; gerek formasyon, gerekse bilgi - görgü ve karizma olarak Yönetime uygun olduğu halde çekimser kalanları, bu özverili görevler için öne çıkarmamız gerekmektedir. Lütfen tüm üyelerimiz Niğde için bugüne kadar çalışmış ve yararlı olmuş, bundan sonra da çalışıp yararlı olabilecek üyelerimizi işar buyurunuz.

Yönetimden ayrılırken, bizlere tanınan güven için tüm üye ve diğer bağışçı hemşehrilerimize teşekkür eder, bundan sonra da Vakfımıza olan ilgi ve desteklerinin devamını dilerim.

Tabii Yönetimden ayrılısam da, Vakfa olan şahsi ilgim ve desteğim, imkanlarım oranında, devam edecektir.

Saygılarımla.
Ali KURTARAN
Başkan

NIĞDE VE BEN

Adil İzci

Akpınar Dergisi'nden alınmıştır.

"Nüfusa kayıtlı olduğum yer" Maraş; ama ben Niğde'de doğdum, büyüdüm. İlkokulu, ortaokulu ve liseyi... orada okudum. 12 Ekim 1972 Perşembe günü annem ve Defterdarlık Sicil Şefliği görevinden emekliye ayrılan babamla (Eskilerden herhalde anımsayanlar olur; Kemal İZCİ'ydi adı) yıllardır hasretini çektikleri silaya dönerken aslında kendi gurbetime çıktığımın ayrımında bile değildim. Denklerin birinin üzerinde ikindi, akşam ve gece göklerine baka baka yolculuk ederken de, sabaha yakın bir saatte uzun yıllardır yolumuzu gözleyen dede evlerinden birine geldiğimizde de ne heyecanlar ne sevinçler içindeydim. Toyluk işte!

Bir iki ay sonra yüksek öğrenim için Ankara'ya adım attığımda da henüz bir şeyler anlamış değildim. Gerçeğin ne zaman ayrımına vardım; şimdi elbette çıkaramam. Ne var ki Niğde'den gelen bir mektup, kitaplarımdan herhangi birinin sağ üst ucunda edindiğim yer olarak Niğde kaydını görmem ya da Niğdeli bir tanış... Böyle şeyler içimi kabartıveriyordu hemen.

Nereli olduğum sorulduğunda "Maraşlı!" diyor; hemen ardından da mutlaka eklemek isteği duyuyordum: "Ama Niğde'de doğdum. Liseyi bitirinceye kadar da orada yaşadım ben..." Yeni çevrem içinde kırk yılda bir de olsa Niğdeli ya da Niğde'yi bilen biri çıkarsa dünyalar benim oluyordu (Bu deyimini bir gün bir yerde "kırkta yılda bir" biçiminde duyarsanız, bilin ki kullanan kişi Niğdelidir!).

Şimdi anlıyorum ki çok fazla dayanamamışım gurbete de sık sık Niğde'yi anmaktan medet umar olmuşum. Sonra anmak da yeterli gelmemiş; üçer dörder yıl aralıklarla kısa sürelerle de olsa -bir iki günlüğüne- Niğde'ye koşmaya başlamışım. Nitekim üç upuzun yıl aradan sonra 2007 Ağustosunu bitmeden birkaç günlüğüne yine oralara düşürdüm

yolumu. Sonra da 2009 Nisanında, "Eski Bir Niğde" kitabımı hiç değilse bazı eşe dosta, değerli büyüğüme sunmak üzere... 2010 yazında, bir kez 2012 güzünde, 2014'te, 2017'de, en büyük ablam hasret gidersin diye 2018'de...

Peki ayrıralı kırk yedi yıla yakın bir zaman olduğu halde bu kent neden hâlâ böyle kendisine çekiyor beni? Haber bültenlerindeki hava durumuna kadar pek çok şeyini neden hâlâ merak ediyorum? Oradan gönderilen herhangi bir şey neden bir tür kutsallık ediniyor?

Tözümü mü diyeyim benliğimi mi; orada edindiğimden elbette. Haydi övünmek gibi olsun; Niğde'nin taş ahşap karışımı evlerinde büyüdüm: Heliklerin zamanla düşmesi sonucu oluşan boşluklarını kuşların yuva edindiği evlerinde... Demek kuşlarla bir aileden oluşum o zamanlarda başlamış. Ahşap balkonlarında ya da otların çimenlerin üzerinde gökyüzünü çooook seyre daldım. Gündüzlerim o evlerin "hayat"larında geçti (Evlerinin önündeki küçük avlulara "hayat" derlerdi Niğdeliler. Gündüzlerini hatta gecelerini orada geçirirlerdi hava güzelse. Bundan daha güzel nasıl bir ad verilebilirdi ki o avlulara: "Hayat" Sırf bu güzelliği sürekli usumda -aklımda- tutabileyim diye bunca zamandır kullandığım "yaşam" sözcüğünden sanki vazgeçtim ya!)

Doğa diye sonsuz bir güzellik olduğunu ilk orada ayırt ettim ben. Bahçelerin, bağların sonsuz güzelliğini... erik badem kayısı elma çiçeklerini... kır melekşelerini... nergisleri... ballı babaları... otları... yoncaları... çayırları... hepsini ilk orada ayırt ettim. Bunca yıl içinde, bunca kentte nice bağlar gezdim gördüm; en güzelleri hâlâ Kayardı ve Tepe Bağları gibi görünüyor gözlerime. Sanki başka hiçbir bağda ağaçlar oralardakiler kadar güzel ve ürpertici hışırdamadı. Sonra rüzgâr ile yağmurun ne kadar iyiliksever ol-

duklarını oralarda öğrendim ben. Berrak akarsular ne çok geçti yanı başımdan. Ne çok rüyalar gördüm onlara bakarken. Pınarlara eğilip avuç içinden su içmenin güzelliği de o yıllardan kalma; "Su gibi aziz ol!" sözü de (Ne zaman bu sözü duysam nasıl güzel aydınlıklar düşer içime! Bir de rahmetli babamın sesini!).

Ne evlerini anlatmakla bitirebilirim ne de doğasını. İnsanlarını da elbette: Araya kırk yedi yıla yakın bir uzaklık girmiş olsa da hâlâ ne kadar çok özlediğim var içlerinde. Hemen hepsi de çat kapı gideceğim kadar senli benli. Hemen hepsi de daha hal hatır arasında aç mıyım tok muyum; yatacak yerim yurdum var mı; bir solukta bütün bunları soracak kadar sevecen. Ağaçta, asmada o günlerde ne varsa birer birer sunacak kadar cömert. Bu cömertliği ta çocukluğumdan beri bilirim ben. Annem beğendi diye konu komşudan, eş dosttan evimize az mı sakı taşıdım kollarım kopa kopa? Şimdi Edip CANSEVER'in o ünlü dizelerini nasıl yinelemem: "Sen o karanfile eğilimlisin, alıp sana veriyorum işte / Sen de bir başkasına veriyorsun daha güzel / O başkası yok mu bir yanındakine veriyor / Derken karanfil elden ele" (Çiçeklerin böyle böyle de sonsuzlaştığını yine Niğde'de öğrendim ben.).

Dinginlik... O da Niğde'nin doğasından hiç ayrımına bile varamadan edindiklerim arasında. Şiir ve denemelerimde zaman zaman vurgulandığı üzere gerçekten belirgin bir dinginlik kokusu varsa o da öncelikle oradan. 1950'li, 1960'lı yılların Niğde'sinde büyürken o süreğen duyguyu edinmemek olası mıydı? Bugün de diyelim Kayardı ya da Tepe Bağları dünyamızın yine en dinginlik verici yerlerinden benim için. O bağlarda sonranın kof zamanları için meğer ne kadar çok güzel rüya edinmişim...

Belleğimde mahalleleri... sokakları... çarşı pazarı... istasyonu... mevsimleri... çoktan tarihe karışmış (kiraz) cumaları... türküleri... deyimleri... (Birini söyleyiveriyim mi şuracıta: Niğdeliler, aya "fukara lambası" derlermiş bir zamanlar. Kısacık bir şiir değil mi bu? Bir şiir kitabına ad olacak kadar da güzel. Bir gün o adla bir kitabım olur mu bilmem?) daha nice şey, karmakarışık bir halde üsteliyor "yazılabilmek" için. Ne var ki... Açınayım: Bir kaçış bu. Çünkü söze her yeniden döndüğümde gözlerim dolmaya başlıyor. Biliyorum ki Niğde bundan sonra da öncelikle gözlerimin doluluğu olarak yaşayacak bende. Ve ömürce bir şeyini... bir şeyini daha yazmaya çalışacağım. Bundan özge ne gelir elimden?

ÇOK ÖNEMLİ DUYURU NIĞDEmiz'in DEĞERLİ OKUYUCULARINA;

NIĞDEmiz dergisinde, zaman zaman derginin baskı ve dağıtım giderleri, daha doğrusu Vakfımıza getirdiği mali külfetler konusunda duyurulara yer verildiği malumunuzdur.

Bu nedenle de, önceki yıllarda abone edilen ve kendilerine düzenli dergi gönderilen, buna rağmen dergi için en küçük katkıları (bağış) olmadığı belirlenen pek çok abonemiz dağıtım listesinden çıkarılmış ve baskı sayımız da 1300'lerden 850'ye kadar düşürülmüştür.

Ancak, yapılan onca duyuruya rağmen NIĞDEmiz dergisine destek konusunda ne yazık ki olumlu bir gelişme sağlanamamıştır. Şöyle ki, bir önceki sayımızdan 105 adedi Niğde'deki kamu kurumlarına ve lise düzeyindeki okullara bedelsiz gönderilmiştir. Şahıslara gönderilen dergiler için katkı veren üye ve abone sayısı 150'yi geçmemektedir. Kalan 400 abonenin vermediği destek nedeniyle, en azından 20 öğrenciye yapılabilecek yardım bedeli, bir bakıma zorunlu olarak dergi için kullanılmaktadır. Sizlere ulaşan 113. sayımızda da bu nitelikteki 122 abonemiz daha dağıtım listesinden çıkarılmış ve baskı sayısı da 750'ye düşürülmüştür. Dağıtım listesinden çıkarılma işlemi gelecek sayılarda da devam edebilecektir.

Bilgilerinizi ve NIĞDEmiz için yeniden dağıtım listesine alınmak ve sizlere sürekli dergi gönderilmesini istiyorsanız, 40 TL(2020 için) katkınızı (bağış) Vakfımıza belgelemenizi ve dolayısıyla tarafımızdan daha fazla öğrencimize yardım imkanı sağlamanızı bekliyoruz.

Saygılarımızla / Başkent - Niğde Vakfı

YÜZYILIN EN BAŞARILI YÜZ KADININDAN BİRİ YILDIZ KENTER'İ KAYBETTİK

Dr. Y. Nadi ÖZDAMAR

Bir süredir akciğer rahatsızlığı nedeniyle tedavi gören hemşerimiz Yıldız KENTER'in (91) ölümü, hayranlarını ve sanat camiasını yasa boğdu. Yıldız KENTER'in naaşı Levent Camii'nde kılınan öğle namazının ardından 19 Kasım 2019'da Aşıyan Mezarlığı'nda toprağa verildi.

Yıldız KENTER, 11 Ekim 1928'de İstanbul'da dünyaya geldi. Asıl adı Ayşe Yıldız'dır. Niğde eşrafından Merhum Ahmet Naci ile sonradan Müslüman olan İngiliz doğumlu Nadide KENTER'in kızıdır. Ankara Devlet Konservatuvarı Yüksek Bölümünü sınıf atlayarak bitirdi. On bir yıl Ankara Devlet Tiyatrosu'nda çalıştı. Ankara Devlet Tiyatrosu'na hoca olarak atandı ve 1959'da Devlet Tiyatrosu'ndan ayrıldı.

Muhsin ERTUĞRUL ile bir yıl çalıştı. Kardeşi Müşfik KENTER ve Şükran GÜNGÖR ile Kent Oyuncuları topluluğunu kurdu. Amerika ve İngiltere'de "Değişen Eğitim Metotları" ve "Oyunculuk Metotları" üzerine çalışmalar yaptı. 1962'de yılın kadını seçildi. 1968'de İstanbul'da Kenter Tiyatrosu'nun binasını tamamladı.

Sinema oyuncusu olarak üç kez "Altın Portakal" ödülünü kazandı. Sovyetler Birliği, Amerika, İngiltere, Almanya, Hollanda, Danimarka, Kanada, Yugoslavya ve Kıbrıs'ta İngilizce ve Türkçe oyunlar sahnelledi.

1984'de Roma'daki İtalyan Kültür Birliğince "Adelaide Ristari" ödülüne layık görüldü. Profesör Yıldız KENTER, 37 yıl sahne hocalığı yaptı. 1989 yılında, Korsika-Bastia Film Festivali'nde "Hanım" filmindeki rolüyle "En İyi Kadın Oyuncu" ödülünü aldı. 1991'de tiyatro sanatına hizmetlerinden ötürü, Uluslararası Lions Kulübü'nün "The Melvin Jones" ödülü ile ödüllendirildi.

İki kez Ulvi URAZ "En İyi Kadın Oyuncu", üç kez de aynı dalda Avni DİLLİGÜL ödülüne layık görüldü. 1994'te "Konken Partisi" oyunundaki Fonsla rolü ile "Olağanüstü Yorum" ödülünü aldı.

Finlandiya Dünya Kadın Kuruluşu tarafından yüzyılın en başarılı yüz kadınından biri olarak onurlandırıldı.

Ayrıca Yıldız KENTER, 1995'te Kültür Bakanlığı'nca, tiyatro sanatına katkılarında dolayı "Onur" ödülüne değer görüldü. 1998'de Ankara Sanat Kurumu "Yılın Kadın Sanatçısı" ödülünü, 1998 Muhsin ERTUĞRUL yaşam boyu tiyatro sanatına katkılarında dolayı, 1998 Cumhurbaşkanlığı Büyük Kültür ve Sanat ödülü, Martı adlı oyunda Madam Arcadina rolüyle 1999, Afife JALE Tiyatro ödülleri - En İyi Kadın Oyuncu ödülünü aldı. Türkiye'nin sanatçıları için en kötü koşulların yaşandığı yıllarda bile "Bükülmeden, eğilmeden, sanatından ve sanatçı kimliğinden asla taviz vermeden, dimdik" ayakta durmuştur Yıldız KENTER.

Görgüsü, nezaketi, İstanbul hanımefendisi kişiliği, en önemlisi tiyatroya olan tutkusunu ile nadir isimlerden biriydi o. 70 yıllık sanat hayatında daima zirvede kaldı. Daima ışık saçan, daima yön veren, "Kutup Yıldızı"ydı.

Türkiye'ye bıraktığı en önemli miras "İşini yapacaksın aşkla yap" demesiydi. Ama o da kaçınılmaz olarak ilahi sona ulaştı. Hepimizin başı sağ olsun. Allah Rahmet Eylesin, Mekanı Cennet olsun, ışıklar içinde yatsın.

Yıldız Kenter 2008 yılı Mayıs ayında, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'nin davetlisi olarak; Ditaş Genel Müdürü Sayın Yücel GÖHER Beyin katkılarıyla, "Ben Anadolu" adlı oyunu sergilemek için Niğde'ye geldiğinde, Ferteke'te Galip'in Yıkığı diye anılan dede evinin olduğu yeri gezerken, Suna ÖZMEN tarafından nüfustan alınarak kendisine sunulan nüfus kayıtlarını inceliyor.

PROF. DR. HÜSEYİN AVNİ GÖKTÜRK'Ü ANARKEN

İrfan BAHAR
Avukat

Niğde'ye önemli hizmetleri geçmiş, fevkalade zor yetişen insanları anmak hem hemşericilik, hem de insanlık borcudur. Başkent - Niğde Vakfı'nın şimdiki çok değerli başkanı kardeşim Ali KURTARAN beni arayıp bu konuda bir çalışma yapmamı istedi. Bu

talepten sonra kendisini yakından tanıma fırsatı bulduğum için mevcut bilgilerimle birlikte hepsini harmanlayarak bu çok değerli insanı Niğdeli Hemşerilerimize tanıtmaya gayret ettim

Rahmetli Hüseyin Avni Bey 1901 yılında Niğde'nin Fertek Köyü'nde doğmuştur. Vefat tarihi ise 1983'tür. O yılların çok zor şartlarında Konya Sultanisini(Lisesi), Konya Erkek Öğretmen Okulu'nu bitirmiştir. Yüksek öğrenimini ise 1927 yılında İstanbul Hukuk Fakültesi'nde tamamlamış. Hukuk doktorasını ise 1934'te Berlin'de yapmış.

Bunlara ilaveten Türkiye'ye dönünce Adalet Bakanlığı'nda muhtelif görevlerde bulunmuş ve yargıçlık da yapmıştır. 1935 yılında ise doçentlik sınavını başarı ile vermiş, Ankara Hukuk Fakültesi'nde Doçent olmuştur. Aynı dönemde Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde ise Medeni Hukuk dersleri vermeye başlamış. 1941 yılında ise Profesör olmuştur. Bu arada Çalışma Bakanlığı'nda müsteşarlık görevinde de bulunmuştur.

Rahmetli Hüseyin Avni GÖKTÜRK 1950 yılında iktidara gelen Demokrat Parti'den 1954 yılında ilimizden Milletvekili seçilmiştir. 3. Menderes Hüküme-

tince Adalet Bakanı olmuştur. 1957 seçimlerinde aday olmasına rağmen seçilememiştir. Bu yıllarda önceki görevlerine ilaveten Türkiye Sanayi Kalkınma Bankası Yönetim Kurulu Başkanlığı'nı yapmıştır.

Ancak 27 Mayıs 1960'daki askeri müdahaleden sonra Yassıada'da tutuklu olarak kalmış ancak görülen davanın sonunda beraat etmiştir. 1966 yılında ise Demokrat Parti'den sonra kurulan Adalet Partisi'nden Niğde Senatörü seçilmiştir. Yani çok uzun yıllara dayanan akademik ve siyasi hayatı olmuştur. Kısacası hayatını dolu dolu yaşamıştır. Siyasi hayatı boyunca Niğde'ye, Niğde'nin ilçelerine sosyal ve ekonomik anlamda hizmetler vermiştir. Niğde'yi ilçeleri, köy ve kasabaları ile yakından tanıma fırsatını bulan hemşerilerimiz bunları bilirler.

Akademik hayatı boyunca ise hukuk alanında önemli eserlere imza atmış ve onlarca yıl hocalık yapmıştır. Türkçe'nin yanında, Fransızca olarak da önemli eserleri Türkiye'nin bilim ve düşünce hayatına kazandırılmış, ülkemizin akademik hayatını zenginleştirmiştir. Rahmetli GÖKTÜRK'ün bir erkek ve bir kız kardeşi ise Fertek'de hayatlarını sürdürmüşler ve vefat etmişlerdir. Çocukları ise Amerika'da ve Fransa'da öğrenim hayatlarını sürdürmüşlerdir. Rahmetli Hocamız Niğde'de eşi Fatma Nezahat GÖKTÜRK adına bir okul yaptırmıştır. Ayrıca Fertek köyünde kendi adını taşıyan bir kütüphane yaptırmış ve bağışlamıştır.

Bu coğrafyanın yetiştirdiği birçok değer vardır. Bunları unutmamak ve unutturmamak elbette hepimizin boyun borcudur. Bu aynı zamanda bir kadirbilirlik örneğidir. Bun çok ihtiyacımız olduğu açıktır. Bu yazımızla bu görevimizi kısmen de olsa yerine getirmeye gayret ettiğimiz için mutluyuz. Bu vesile ile Başkent - Niğde Vakfı'na ve değerli Başkanı Ali KURTARAN'a teşekkür etmek bizim de boynumuzun borcudur.

İSVİÇRE, LOZAN ve LOZAN ANTLAŞMASI (2)

Yavuz DEMİRTAŞ
Vakıf Kurucu Bşk.

Kurtuluş Savaşı, Osmanlı İmparatorluğunun son yıllarında kaybettiğimiz 5 büyük ve yıpratıcı savaşın ardından, çok güç şartlarda gerçekleştirdiğimiz ve kazandığımız 6. büyük savaş olup, sıradan bir mücadele değildir. Türk Ulusunun varlık-yokluk mücadelesi olduğu kadar, Hindistan ve Pakistan'dan Cezayir'e kadar pek çok mazlum ülkenin bağımsızlık çabalarına örnek olmuş bir mucize direniştir.

Bu mucize direniş, 30 Ağustos 1922 tarihinde parlak bir zaferle neticelenip, 11 Ekim 1922 tarihinde MUDANYA MÜTAREKESİ ile taçlandırılmıştır.

MUDANYA MÜTAREKESİ:

26 Ağustos 1922 günü Afyon'da başlatılan Büyük taarruz 30 Ağustosta nihai bir zafere dönüşmüş; bozguna uğrayan işgalci Yunan ordusu birkaç gün içinde, başta Uşak ve İzmir olmak üzere, Balıkesir-Bursa ve tüm Ege bölgesinden sürülüp denize dökülmüştür.

Gidişattan telaşa düşen İtilaf Devletleri aceleyle Mudanya'da bir barış görüşmesi organize edip Mudanya Ateşkes Antlaşmasını imzalamak zorunda kalmışlardır. Söz konusu Barış görüşmelerinde İtilaf Devletleri İngiltere, Fransa ve İtalya'ya karşı TBMM adına Türk tarafını Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa temsil etmiştir. Yunanistan ise Antlaşmayı imzalamamıştır.

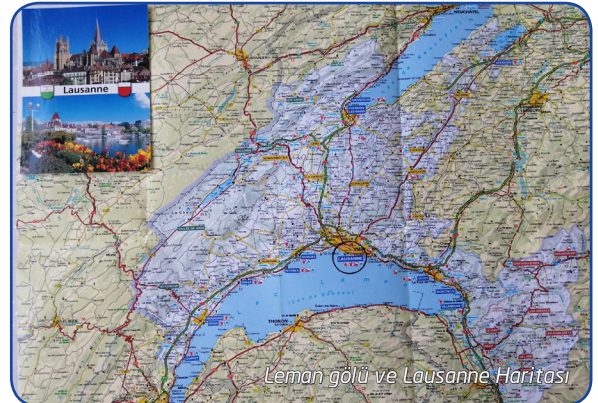
Mudanya Ateşkes Antlaşması ile bir bakıma Misakı Milli sınırlarının (Musul hariç) önemli maddeleri yerine getirilmiş, prensip olarak Trakya dahil, bugünkü sınırlarımız büyük çapta belirlenmiştir. Ancak savaş meydanlarında kazanılan zaferin Uluslararası arenada da, daha kapsamlı bir barış antlaşması ile tescili gerekmektedir.

Nitekim Mudanya Ateşkes Antlaşmasından hemen sonra, Uluslararası bir Barış Konferansından söz edilmeye başlanmıştır.

GELİŞMELER:

İngiltere liderliğinde bir Uluslararası Barış Konferansı düzenlemeye çalışan İtilaf Devletleri ve Türk tarafı öncelikle Konferansın nerede yapılacağı konusunda anlaşmazlık halindedir.

Bir ara Londra, sonra Paris daha sonra bir ara Roma veya Milano'dan bahsedilir. Türk tarafı ise Konferansın Türk topraklarında, mesela İzmir'de veya İstanbul'da toplanmasını istemektedir. Sonunda Konferansın tarafsız bir ülke olan ve gerek Türk Heyeti, gerekse İtilaf Devletleri temsilcilerinin kolayca ulaşabilecekleri bir ülke olan İsviçre'de toplanması üzerinde uzlaşılr. İsviçre'de de o zamanki başlıca ulaşım aracı olan Demiryolu güzergahındaki bu tür bir organizasyonu konaklama imkanlarıyla da üstlenebilecek olan Lozan (Lausanne) şehri seçilir.

Ancak, Konferansta Türk tarafını kimin temsil edeceği hususunda anlaşmazlık vardır. İngiltere politik nedenlerle, daha kolay etkileyebileceği Osmanlı Hükümetinin de Konferansta yer almasını istemekte, Ankara Hükümeti ise buna şiddetle karşı çıkmaktadır. Öyle ya, 4 yıl boyunca emperyalist güçlerle canı pahasına mücadele edip kazanan TBMM hükümeti ve onun kahraman ordusudur. Sonunda, TBMM'nin kararlı tutumu karşısında İtilaf Devletleri de, Yunanistan da, Ulusu kendilerinin temsil ettiğini vurgulayan Ankara Hükümetinin bu şartını kabul etmek zorunda kalırlar.

Bu arada, TBMM 1 Kasım 1922 tarih ve 307 sayılı Kararı ile, "Osmanlı Devletinin inkiraz bulunduğunu, yani yok olduğunu" ve dolayısıyla İstanbul Hükümetinin de hukuken mevcut olmayıp, İstanbul ve civarındaki Devlet işlerinde de TBMM'nin yetkili olduğunu karara bağlamıştır. Artık Lozan görüşmelerine sadece TBMM temsilcileri katılabilecektir. Şimdi sıra Lozan görüşmelerine katılacak heyetin tespitine gelmiştir. Bu konuyu da büyük önderin pratik zekası çözecektir. Diğer ülkeler Konferansa Dışişleri Bakanı seviyesinde katılmaktadır. Ankara Hükümetinin Dışişleri Bakanı Yusuf Kemal (Tengirşenk) Beydir. Atatürk ise gerek Savaş yıllarında, gerekse Mudanya Barış Görüşmelerinde mücadelecilik karakteriyle tanıdığı İsmet Paşa'yı heyetin başında görmek istemektedir. Sonunda Yusuf Kemal Bey "Sağlık nedenleriyle" görevinden affını isteyince İsmet Paşa Dışişleri Bakanlığına getirilir. İsmet Paşa başkanlığındaki delegasyonda Dr. Rıza NUR (Sağlık Bakanı) ve Hasan Saka (Maliye Bakanı) da delege olarak yer alırlar.

Danışmanlar Heyetinde ise: Münir (Erteğün), A. Muhtar (Çilli), Veli (Saltı), Zülfü (Tigrel), Zekai (Apaydın), Mahmut Celal (Bayar), Şefik (Başman), Seniyettin (Başak), Şevket (Doğruker), Mehmet Tefvik (Bıyıklıoğlu), Tahir (Taner), Nusret (Metya), Yusuf Hikmet (Bayur), Zühtü (İnhan), Fuat (Ağralı), Mustafa Şeref (Özkan), Şükrü (Kaya), Hamit (Hasancan), Cavit Bey, Hayım (NAUM), Baha Bey, yer almışlardır.

Heyete ayrıca Basın Danışmanı olarak Ruşen Eşref (Ünaydın) ve Yahya Kemal (Beyatlı) katılırken, Gazeteci olarak da Ahmet Cevdet (İkdam), Ahmet Şükrü Esmer (Vakit) ve Hüseyin Cahit Yalçın (Tanin) katılmışlardır. Toplam 3 Delege, 24 Danışmanın bulunduğu Heyette ayrıca 8 Katip, 2 Asker ve 3 gazeteci bulunmaktadır.

ZOR KOŞULLAR:

Türk Heyeti aslında Batılı temsilcilere göre, bir bakıma, çok daha Amatör bir heyettir. Karşılarında ise daha deneyimli, daha profesyonel temsilciler bulunmaktadır. Ayrıca Türk Delegasyonu yabancı dilde müzakere yapma zorunda iken, onlar kendi dillerinde görüşmeler yapmaktadır. Ayrıca:

1. Her ne kadar İtalya ve Fransa, Musul Petrolleri dolayısıyla İngilizlere kırgın olsalar da; daimi menfaatleri söz konusu olunca birlikte hareket etmektedirler. Türk Heyeti ise tüm "Düvel'i Muazzamaya karşı" tek başına mücadele veriyordu.
2. Konferansta sadece Kurtuluş Savaşı ve Büyük Zaferin sonuçları müzakere edilmiyor, bir bakıma Osmanlı İmparatorluğunun son yüzyıldaki, hatta son birkaç asırlık bütün sorunları tartışılıp, tasfiye edilmeye çalışılıyordu.
3. Türk Heyetinin karşılaştığı en büyük zorluk; karşı tarafın kendilerini Birinci Dünya Savaşının galibi olarak görüp, diğer mağlup ülkelere vaktiyle imzalattıkları cezalandırıcı anlaşmalar gibi bir anlaşmayı Heyetimize de imzalattırmaya gayret etmeleriydi.
4. Yine, Türk tarafı Misak'ı Milli şartlarını karşı tarafa kabul ettirmeye çalışırken, karşı taraf da vaktiyle zorla imzalattıkları Sevr Antlaşmasını Türk tarafına empoze etmeye çalışmaktaydı. Yani istek ve niyetler birbirinden çok farklıydı.
5. Boğazlar ve Trakya dahil, henüz pek çok yöre İtilaf Devletlerinin işgali ya da kontrolü altındaydı.
6. On yılı aşkın bir süredir Balkanlarda, Kuzey Afrika'da, Yemen ve Arap Çöllerinde çok büyük kayıplar veren Anadolu Halkı ve Türk Ordusu son gücünü Kurtuluş Savaşında harcamış olup; bir anlaşmazlık halinde 7 Düvele karşı yeni ve büyük bir savaşı göze alacak ne maddi, ne insan gücüne sahip değildi.
7. Zamanın tek iletişim imkanı olan telgraf hatlarının rakiplerin kontrolünde olması, Türk Heyetinin Ankara ile güvenli bir iletişim kurmasını engelliyordu.
8. Delegasyonumuz her türlü maddi ve teknik imkansızlıklar yanında, güvenlik bakımından da (Ermeni terörü benzeri) baskı altındaydı.

Tüm bu dezavantaj ve zorluklara rağmen, gerek Kurtuluş Savaşının çok büyük bir zaferle sonuçlanmış olması ve Ordumuzun seferberlik durumunun devam etmesi, gerekse zaferi gerçekleştiren ekibin başındaki Mustafa Kemal ve İsmet Paşaların Delegasyonumuzu büyük bir azim ve titizlikle yönetmesi, Türk Heyetinin en büyük avantajıdır.

Esasen İtilaf Devletleri de (Yunanistan ve İngiltere dahil), o tarihlerde hükümet değişikliği ve diğer iç sorunlar nedeniyle zor günler yaşamaktadır. Dolayısıyla onların da, Anadolu'da yeni bir savaşı göze alacak durumları ve menfaatleri yoktur (Musul Petrolü mevzuu hariç).

SON HAZIRLIKLAR VE LOZANA VARİŞ:

Türk Heyeti Lozan'a hareket etmeden önce, Rauf Orbay başkanlığındaki Hükümet tarafından, kendilerine 14 maddelik bir talimat verilmişti. Talimatın esası, Kurtuluş Savaşının da ana hedefi olan, "Misak'ı Milli" Belgesine dayanıyordu. Buna göre özetle: Türk unsurlarının çoğunlukta olduğu Batı Trakya ve Musul dahil, tüm Anadolu çizilecek sınırlar içinde kalmalı; Kapitülasyonlar ve Ermeni Yurdu kurulması konusunda ise asla taviz verilmemeliydi. Heyete sınır konuları ve diğer bazı hususlarda ise esneklik tanınmıştı.

Türk Heyeti bu şartlarda 5 Kasım 1922 günü yola çıkar. Uğurlayanlar arasında Mustafa Kemal Paşa da vardır. Savaş sırasında demiryolları tahrip edildiğinden Ankara'dan İstanbul'a, arada aktarmalarla; ancak 2 günde varılabiliyordu. Yol boyunca halk da treni durdurup, heyecanla alkışlamaktadır. 7 Kasım'da İstanbul'a varan İsmet Paşa, Mudanya görüşmelerinde tartışıp, sonradan dost olduğu, İngiliz Generali Harrington ile ve daha sonra da Yüksek Komiser Rumbolt ve ayrıca İsviçre Büyükelçisi ile de görüşür, bilgi alır.

Lozan Heyeti 9 Kasım'da Doğu Espresi (Orient Express) ile Halkın coşkulu alkışlarıyla Sirkeci Garından hareket eder ve 12 Kasım Pazar günü Lozan'a varır. İsmet Paşa Lozan Garında trenden indiğinde Konferansın 20 Kasım'a ertelendiğini öğrenir ve bu durumu birer Nota ile İngiltere, Fransa ve İtalya nezdinde protesto eder.

Lozan Garı

Türk Heyeti

Lozanda 13 Kasım'da ilk Basın Toplantısını yapan İsmet Paşa, Türk Heyetinin Barış için geldiğini vurgular. Heyet oteldeyken Fransız Büyükelçisi ziyaretine gelir ve kendisini Paris'e davet eder. Konferansa bir hafta vardır ve o bu süreyi değerlendirmek, olabildiğince görüşlerine taraftar toplamak ve karşı tarafın görüşlerini öğrenmek ister. Paris'e yanında dört delegeyle giden İsmet Paşa orada Başbakan Poincaré dahil, Mudanya'da kendisine yardımcı olan Franklin Bouillon ve Savunma Bakanı Paul Painlevé ile de görüşür. Franklin Bouillon kendisine sabırlı olması ve zaman kazanıp yıprata yıprata müzakereleri yürütmesi gibi bazı taktikler de verir.

Görüşmeler sonrası bir basın toplantısı düzenleyen İsmet Paşa özetle şunları vurgular:

- Anadolu'da yepyeni bir devlet kurulmuştur.
- Bağımsızlık konusunda Türkler çok hassastır.
- Biz bir an önce barış istiyoruz.
- Türk Ordusu Fransızların isteği üzerine savaşı durdurmuştur. Ancak, henüz 180.000 asker silah altında beklemektedir.

Lozana 18 Kasım cumartesi sabahı dönen İsmet Paşa, İtalya Başbakanı Mussolini ile de görüşür. Mussolini barış yanlısı gibi görünse de, 12 ada konusunda tavizkar değildir. Aynı gün Lord Curzon da Lozan'a gelmiştir ve Fransız ve İtalyanlarla zayıflayan işbirliğini canlandırmaya çalışmaktadır. Nitekim bunda muvaffak da olur. Kısaca, Türk Heyetinin 20 Kasım'da başlayacak Konferansta işi kolay olmayacaktır.

KADINA ŞİDDETE HAYIR

Bilge Doğa COŞKUN
İstanbul Aydın Üniversitesi Öğrencisi

Dünyada her gün onlarca kadın kocaları, aileleri, sevgilileri tarafından katlediliyor, şiddete maruz kalıyor. Dünyada bir yıl içerisinde 379 milyon kadının şiddete maruz kaldığı açıklandı.

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü vesilesiyle yapılan açıklamada; ülkemizde 2017 yılında 24 bin 152 kadına şiddet vakası gerçekleşirken, bu rakam geçtiğimiz yıl 28 bin 554'e yükseldi.

Yasalara rağmen şiddetin önlenememesi ve hatta her geçen gün artarak devam etmesinin nedenlerinden biri, cinsiyet eşitliği zihniyetinin yerleşmemesidir. Başta ülkemizi yönetenler olmak üzere, her kesimin eğitilmesi, kadınlar ve erkekler için eşit haklara dayanan ilişkiler kurulması gerekmektedir. Kadını küçümseyen yaklaşımlar değişmeli, kadınlara ve kız çocuklarına şiddeti sona erdirmek için koordineli ve sürekli olarak ulusal çaba gösterilmelidir.

Türkiye'de kadın cinayetleri 2019'da zirve yaptı. Dövülen, sokaklarda sürüklenen, tüm vücudu sopayla, odunla mosmor edilen, ölümden zor kurtulup hastaneye kaldırılan kadınlar bu zirvede yer almıyor bile. Gün başına en az bir kadın kurban ediliyor. Son yıllarda öldürülen, ölümüne dövülen, sakat bırakılan kadın sayısı on binlerle ifade ediliyor.

Ve yine son yıllarda cennet ülkemizde kadını dövmek, işkence yapmak, göstere göstere öldürmek ne kadar kolaylaştı...!

Peki, kadın şiddete karşı kendini nasıl savunacak? Dövülmekten, işkenceden, ölümden kendini nasıl sakınacak? Kadın, kendisini bu vahşetten bir nebze olsun koruyacak "İSTANBUL SÖZLEŞMESİ" ni imzalayan devletin, o günden bu yana yeterince aktif olmadığı bir ortamda hakkını, hukukunu nasıl güvence altına alacak.

25 Kasım "Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü" dür. Kadınlarımız seslerini duyurmak, cinayetleri protesto etmek için İstanbul Taksim Tünel Meydanı'nda buluşarak, yürüyüş haklarını kullanmak, "Artık Yeter! Bir Kişi Daha Eksilmeye Tahammülümüz Yok!" diyerek haykırmak istediler.

Bu kez de polis şiddetine maruz kaldılar! Polis dağılmayan gruba plastik mermi ve biber gazı ile müdahale etti. Neden? Böylesine orantısız güç kullanımının sebebi neydi!

Seneler boyunca kadına yönelen şiddet her geçen gün artarken, kadınlar öldürülürken sus pus olan güvenlik güçleri ve onların yöneticileri, neden duyarsızsınız. Bu vahşetin, bu sapıklığın yarın, öbür gün Allah vermesin sizin

çocuğunuza, kardeşinize, annenize, bir yakın akrabanıza dokunmayacağının bir garantisi mi var!

Ne İstiyorsunuz Kadınlarımızdan!

Başta NiğDEmiz okurları olmak üzere tüm kadınlarımıza, kadına yönelik şiddetin hiç olmadığı, ya da en azından minimize olduğu bir 2020 temennisiyle yeni yıllarını içtenlikle kutluyor; sağlıklı, mutlu, huzurlu ve başarılı günler diliyorum.

ACI KAYIPLARIMIZ

Yavuz DEMİRTAŞ
Vakıf Kurucu Bşk.

BAŞKENT - NİĞDE Vakfımız kurulalı 28 yıl oldu. Tabii geçen süreçte Kurucularımız da, diğer üyelerimiz de yaşlandılar, yaşlandık. Bazı üyelerimizi ise bu süre içinde maalesef kaybettik. Kaybettiklerimizden bazılarını geçmiş sayılarda **VAKFIMIZA CAN KATANLAR** başlığıyla **NİĞDE'miz** Dergisinde anmıştık.

Son olarak yıl içinde, çok yakın zamanda, kaybettüğümüz Kurucu Üyemiz **Muzaffer KAYGIN**'ın yanı sıra, değerli bağışçılarımız **Birsen ANDAÇ**, görümcesi **İsmet KİTAPÇI** ve amcası **Fikret ANDAÇ**'ı burada özgeçmişleriyle anmak isterim. Ruhları şad olsun.

Muzaffer KAYGIN (1940-2019)

Vakfımız Kurucu Üyelerinden ve önemli bağışçılardan olan Bor - Kemerhisarlı hemşerimizi 2 Aralık 2019 tarihinde kaybettik.

Kemerhisar ilkokulu sonrası Niğde ortaokulunda tahsiline devam eden Muzaffer KAYGIN ile bir süre sınıf arkadaşlığımız da oldu. Antalya'da lise öğrenimini tamamlayan değerli arkadaşımız, yüksek öğrenimini İTÜ İnşaat Fakültesinde tamamlayarak 1965 yılında mezun oldu. 1965-68 yıllarında İnşaat Y. Mühendisi olarak DSİ Diyarbakır Bölge Müdürlüğünde çalışan, 1968-70 arasında Yedek Subay olarak vatani görevini tamamlayan ve 1970-71 yıllarında DSİ Isparta Şubesi Baş Mühendisliğinde görev yapan Muzaffer KAYGIN 1971-75 yıllarında özel sektörde çeşitli görevlerde şantiye şefliği görevlerinde bulundu.

1975 yılında kendi firmasını kurarak inşaat Müteahhitliğine başlayan hemşerimiz Kozyatağı Barajı, Bayramiç Barajı; Nevşehir, Yahyalı ve Çanakkale çevre yolu, Bandırma ve Akçaabat Organize Sanayi Sitesi İnşaatı gibi pek çok önemli altyapı ve üstyapı inşaat işlerini başarıyla tamamlamıştır.

Muzaffer KAYGIN eşiyle, bağda.

1966 yılında Rahime Hanım ile hayatını birleştiren Muzaffer KAYGIN, üç çocuk (Özlem, Göksel, Gökmen) ve beş torun sahibi idi.

Vakfımızın Kuruluş safhasındaki ve sonrasındaki maddi destekleri, bonkörlüğü ve iyilikleriyle hatırlayacağımız değerli hemşerimize Allahtan gani gani rahmet, kederli ailesine ve sevenlerine başsağlığı dileriz.

BİRSEN ANDAÇ (1938-2019)

Değerli bağışçılarımızdan M. Fahri ANDAÇ'ın eşi olan Birsen ANDAÇ 4 Haziran 1938 İstanbul doğumlu olup, Gerze eşrafından Ömer ve Huriye KIRIMLI'nın kızıdır. 1956 yılında Beşiktaş Kız Lisesinde lise tahsilini tamamlayan Birsen Hanım İstanbul Üniversitesinde Hukuk Fakültesinde öğrenime başlamışsa da, evlilik nedeniyle 1958 yılında tahsilini yarım bırakmıştır.

Gençlik yılları, çocukları ile

1958 yılında hemşerilerimizden, Kurtuluş Savaşı Gazisi Mehmet Kamil ANDAÇ'ın oğlu, Ziraat Y. Mühendisi Mustafa Fahri ANDAÇ ile evlenen Birsen hanım, kocasının TÜRKŞEKER bünyesindeki görevi nedeniyle Anadolu'nun birçok il ve ilçesinde ikamet etmiştir.

Mustafa Fahri beyin 1991 yılında emekli olması üzerine İstanbul'a, Göktürk semtine yerleşen çift, biri kız diğeri erkek iki çocuk ve beş torun sahibi idi.

Hayırsever çift pek çok hayır işi yanında, Vakfımıza da önemli katkılarda bulunmuştur. Aşağıdaki fotoğrafta 2017 yılında kendilerine Vakfımız adına şükran plaketi takdimi sırasında çekilmiştir.

1 Kasım 2019 da kaybettiğimiz güzel insan Sayın Birsen ANDAÇ'a Allah'tan rahmet, kederli ailesine ve sevenlerine başsağlığı diliyoruz.

İSMET KİTAPÇI (1923-2019)

Cumhuriyetimizin kuruluş yılları ile yaşıt olan Merhume İsmet KİTAPÇI; Kurtuluş Savaşı gazisi M. Kamil ANDAÇ ve Şevkiye ANDAÇ'ın kızlarıdır. Ziraat Y. Müh. Mustafa Fahri ANDAÇ'ın ablasıdır.

İlk tahsilini Niğde'de, orta tahsilini Ankara'da Kız Meslek Okulunda tamamlayan Merhume, okulu bitirdikten sonra Niğde eşrafından Mustafa KİTAPÇI ile evlenene kadar meslek öğretmeni olarak çalışmıştır.

1950'li yıllarda diğer aile fertleriyle birlikte İstanbul'a göç eden aile vefat tarihlerine kadar orada yaşamıştır.

Çocukları olmayan ailede önce Mustafa KİTAPÇI ve son olarak da 15 Haziran 2019 tarihinde İsmet KİTAPÇI vefat etmiştir.

Kendisini Vakfımıza yaptığı değerli katkıları yanı sıra,

yeğenleri ile yardıma muhtaç öğrencilere ve diğer gençlere kol kanat germesiyle, hatta eşi Mustafa KİTAPÇI ile maddi imkanı kısıtlı ancak azimli gençlere evlerini açmalarıyla, bonkörlükleriyle hatırlayacağız. Ruhu şad olsun.

FİKRET ANDAÇ (1929-2019)

Aynı aileden bu yıl kaybettiğimiz üçüncü değerli hemşerimiz Fikret ANDAÇ olup; 1929 Niğde doğumludur. Kurtuluş Savaşı Gazisi Kamil ANDAÇ ve Kayaardı eşrafından Şevkiye hanımın oğlu olan Fikret ANDAÇ 1950-52 yılları

rında Kore Savaşına katılmıştır.

1959'da ordudaki görevinden ayrılıp, özel grup ile Almanya'ya çalışmaya giden merhum hemşerimiz, 30 yıl Opel Fabrikasında çalıştıktan sonra 1991 yılında yurdumuza dönerek, eşi Kamuran hanımla İstanbul Levent'te ikamet etmiştir.

24 Mayıs 2019 tarihinde kaybettiğimiz hemşerimiz Fikret ANDAÇ'a Allah'tan rahmet, değerli Kamuran hanıma ve yakınlarına baş sağlığı ve sabırlar dileriz.

DEĞERLİ NIĞDELİLER

Burada son zamanlarda kaybettiğimiz bir Kurucu üyemiz ile, Vakfımızı maddi yardımlarıyla destekleyen 3 diğer hayırsever hemşerimizin kısa hayat hikâyelerini sizlerle paylaştık. Varlıklı veya az varlıklı da olsa, Niğde'mizde özellikle eğitim ve öğrenime hemen her hemşerimiz önem vermektedir. Bu konuda ferdi yardımları yanı sıra, bir çoğu Başkent - Niğde Vakfı vasıtasıyla da katkılarını esirgememektedir.

Bu güzel jestleri için tüm üyelerimize ve üye olmasa dahi, yardımlarını esirgemeyen hemşerilerimize müteşekkirimiz. Başkent - Niğde Vakfı bu anlamlı jestler olduğu sürece (28 yıldır olduğu gibi) varlığını devam ettirecek ve Ankara'daki "Hemşeri odağı" olma misyonunu yerine getirecektir.

NIĞDE'NİN TARIMSAL KALKINMA PROJESİ ve HAYVANCILIK ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ İÇİN GÖRÜŞ ve ÖNERİLER

Enver BİLGİN (*)
Emekli Ziraat Yüksek Mühendisi

TÜRKİYE' DE MEVCUT DURUM :

Ülkemiz ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasını, özellikle sanayi ve tarımın yurt düzeyinde dengeli ve uyumlu biçimde hızlı gelişmesini temin için 1963 yılında planlı döneme geçmiş; bu amaçla hazırlanan 5 yıllık kalkınma planlarında hayvancılık sektörünün geliştirilmesi konusunda hedef politikalar belirlenmiştir.

Planlar incelendiğinde genel olarak hepsinde; birim hayvan başına kaliteli ve daha fazla ürün elde etmek için yüksek verimli kültür ırkları ile bunların yerli ırklarla melezlerinin çoğaltılması, suni tohumlama çalışmalarının yaygınlaştırılması, salgın ve paraziter hastalıklarla etkin mücadeleyi sağlamak için her türlü aşı ve koruyucu maddelerin temini, çayır-meraların iyileştirilmesi, yem bitkileri üretiminin geliştirilmesi, besicilik uygulamasının genişletilerek özendirilmesi, erken ve geç kesimin engellenmesi, süt ve süt ürünlerinin geliştirilmesi ve hayvan bakımı, besleme konularında üreticilerin bilgilendirilmesi ve eğitilmesi konularından oluşmaktadır.

Planlanan dönemde yüksek verimli ırkların artırılması, ıslah, daha iyi bakım ve besleme, hastalıklarla mücadele gibi önemlerin alınması ve bu arada yem bitkilerinin tarım işletmelerinde üretimine daha fazla yer verilmesi ile hayvansal üretimimizde belli bir artış sağlanmış, ancak belirlenen hedeflerin gerisinde kalmıştır.

Türkiye'de mevcut hayvan varlığının büyük bir kısmı genetik yapı bakımından verim düzeyleri düşük yerli ırklardan ve melezlerinden oluşmaktadır. Diğer taraftan, ülke hayvancılığı gerek üretim çeşidi ve gerekse de üretim tekniği itibarı ile doğal, sosyal ve ekonomik koşullara bağlı olarak bölgelere göre farklılıklar göstermektedir (Anonymous, 1996 a; 2000).

Türkiye'de et üretimi, TÜİK verileri dikkate alınarak incelendiğinde; mezbaha ve kurban bayramı kesimlerinin de ele alındığı görülmektedir. Oysa, ülkemizde

mezbaha dışı kesimler oldukça fazladır. Bu nedenle belirtilen değerler de gerçeği yansıtmamaktadır.

Tarım bakanlığınca (8 Mayıs 2018 Tarihli 30415 Sayılı Resmi gazeteden Yayınlanmış "Hayvancılık Desteklemeleri Uygulama Tebliği'nde Tebliğ No: 2018/21" ve hayvancılığı direkt ilgilendiren 27 Mayıs 2018 Tarih ve 30373 Sayılı Resmi Gazetede "Bitkisel Üretim Destekleme Tebliği'nde Tebliğ No: 208/17) pek çok desteklemeler verilmesine, daha öncelerinde SETBİR (Süt, Et Sanayicileri ve Üreticileri Birliği), Ulusal Süt Konseyi, Ulusal Et Konseyi kurulmuş olmasına, rağmen hala hayvancılığımız istenen seviyeye getirilememiştir. Bunun pek çok sebepleri olmakla beraber, bu yazıda onların nedenleri üzerinde durulmayacaktır. Zira bu konular zaman zaman gündeme alınmış, tartışılmış, bir sonuca ulaştırılmamıştır.

Maalesef son zamanlarda kırmızı et üretim ve arzı azalmış, fiyatları satın alma gücünün üstüne çıkmış, ülkemiz et ve etçi ırk ile sütçü ırkları ve hatta kırmızı et ithal eder hale gelmiş olup, ithalat miktarları aşağıda belirtilmiştir.

Konuya açıklık getirmek üzere ülkemizdeki mevcut durumu gözden geçirmekte yarar bulunmaktadır.

Ondan sonra Niğde ilimiz ile ilgili konu hakkındaki veriler ışığında, gerek Niğde ilinin ve gerekse Hayvancılığının gelişimi açısından bir öneride bulunulmuştur.

Türkiye Hayvan Mevcudu :

	Canlı hayvan sayısı			(Baş)
	Sığır	Koyun	Keçi	Toplam
2010	11 369 800	23 089 691	6 293 233	40 752 724
2011	12 386 337	25 031 565	7 277 953	44 695 855
2012	13 914 912	27 425 233	8 357 286	49 697 431
2013	14 415 257	29 284 247	9 225 548	52 925 052
2014	14 223 109	31 140 244	10 344 936	55 708 289
2015	13 994 071	31 507 934	10 416 166	55 918 171
2016	14 080 155	30 983 933	10 345 299	55 409 387
2017	15 943 586	33 677 636	10 634 672	60 255 894
2018	17 042 506	35 194 972	10 922 427	63 159 905

Hayvansal Ürünler		
	Kırmızı Et (Ton)	Süt (Ton)
2010	780 718	13 543 674
2011	776 915	15 056 211
2012	915 844	17 401 262
2013	996 125	18 223 713
2014	1 008 272	18 630 859
2015	1 149 262	18 654 682
2016	1 173 042	18 489 161
2017	1 126 403	20 699 893
2018	1 118 695	22 120 716

Kaynak: TÜİK

2018 Yılı itibariyle :

Ülkemiz Büyükbaş İthalatı: 1.211.719 Baş besilik, 116.000 Baş Damızlık olmak üzere Toplam 1.460.543 Baş.

Küçükbaş İthalatı : 185.610 Baş Damızlık, 239.897 Baş Damızlık olmayan olmak üzere Toplam 325.507 baş.

Kemikli ve kemiksiz olmak üzere ithal edilen: 55.753 Ton. Olarak gerçekleşmiştir.

TÜİK verilerine 2017 yılında 2016 yılına göre besilik hayvan ithalatı % 64 oranında (666 bin 950 baş), kesimlik hayvan ithalatı % 417 oranında (115 bin 316 baş), karkas et % 364 oranında (18 bin 878 ton) artış göstermiştir.

Önceki yıllarda da önemli miktarlarda kasaplık ve damızlık hayvan ile kırmızı et ithali yapılmıştır.

Maalesef kırmızı et ve et ürünleri ihracatlarına ait sağlıklı verilere ulaşamamıştır.

Sun'î Tohumlama faaliyetleri :

YILLAR	TOHURLAMA SAYISI (Baş)	SPERMA ÜRETİMİ (Doz)		TOPLAM (Doz)
		Özel sektör	Kamu	
2013	3.791.016	931.570	408.495	1.330.065
2014	3.950.781	1.077.755	367.550	1.445.375
2015	4.144.225	1.047.575	597.720	1.645.295
2016*	1.479.808	673.290	761.635	1.434.925

*2016 yılı Temmuz ayı sonu itibarıyla olup, Maalesef sonraki yıllara ait veri bulunamamıştır.

Kaynak; HAYGEM

Ülkemizde büyükbaş hayvan mevcuduna bakıldığında 6 Milyon civarında Sun'î tohumlama dozuna ihtiyaç duyulurken, maalesef kamu ve **özel** sektör olarak toplam 2-2.5 Milyon civarında doz sperma **üretilmektedir**, Embriyoda ise araştırma amaçları

dışında ticari anlamda üretimi bulunmamakta olup ihtiyaçların tamamı yabancı ülkelerden ithal edilmektedir. Maalesef ülkemizde ithalat konusunda sağlıklı bir veriye ulaşamamıştır. Görüldüğü üzere düşük et ve süt verimi olan yerli ve melez hayvanlarımızın mutlaka sun'î tohumlamalarla veya pedigrisi belirli verim kapasitesi yüksek boğalarla tabii olarak tohumlanması veya embriyo transferleriyle üstün verimli hayvanların üretilmesi gerekmektedir..

NİĞDE İLİ :

Niğde ilinde Tarım, halkın 1.derecede geçim kaynağını teşkil eden bir sektördür. Tarımın il ekonomisindeki katkısı % 38, Sanayi sektörünün katkısı %12, hizmet sektörününki ise %49'dur.

NİĞDE İLİ ARAZİ VARLIĞI

KULLANILIŞ BİÇİMİ	ALAN (HA)	ORANI (%)
TARIM ARAZİSİ	275.783	35,38
ÇAYIR-MERA ARAZİSİ	343.749	44,10
ORMANLIK VE FUNDALIK ARAZİ	61.815	7,93
TARIM DIŞI ARAZİ	98.175	12,59
TOPLAM	779.522	100,00

HAYVAN VARLIĞI

Kültür Sığır	Melez Sığır	Yerli Sığır	Manda	Toplam	Koyun	Keçi	TOPLAM
133428	13.918	546	50	147.911	480.696	70.599	551.295

Kaynak 2017 TÜİK : Hayvancılık verileridir. 2018 TÜİK verileri henüz açıklanmamıştır.

Büyükbaş Hayvancılık İl genelinde 2017 yılı Eylül ayı TÜRKVET verilerine göre 141.922 baş büyükbaş hayvan mevcudu vardır. Bunun 140.494 kültür ve kültür melezi olup 1.378 adet ise Yerli ırktır.

NİĞDE'DE TARIMA YATIRIM YAPMAK İÇİN 10 NEDEN

1.Ülkesel teşviklere ek olarak Bölgesel teşviklerin varlığı (Kalkınma Ajansı, SSK prim indirimi, vergi indirimi, faiz desteği, yatırım yeri tahsisi, KDV istisnası, Gümrük vergisi muafiyeti) ,

2. Büyük şehirlere karayolu ve demiryolu ile kısa sürede ulaşılabilir. Ayrıca Mersin Limanına, Nevşehir,

Kayseri ve Adana havaalanlarına 1-1,5 saatlik mesafede olması,

3. İşgücü potansiyelinin çokluğu ve maliyetinin düşüklüğü,

4. Büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık açısından geniş mera ve tarıma elverişli arazilerin varlığı.

5. Tarımsal sulama açısından zengin yer altı su kaynaklarının bulunması,

6. Meyvecilik faaliyetleri için mikro klima bölgelerin varlığı(Kiraz için Ulukışla ilçesi gibi),

7. Elma yetiştiriciliği için toprak ve iklim şartlarının uygunluğundan dolayı 220.000 dekar elma bahçesi mevcuttur. İlimizde şirketler tarafından son sistemle kurulan modern bodur elma bahçelerinin bulunması ve hızla kurulmasının devam etmesi, Bodur elma bahçelerinin kurulması için gerekli olan fidan ve teknik elamanların bölgede bulunması,

8. Patates üretimi için toprak ve iklim şartlarının uygunluğu ile patates üretimini çok iyi bilen çiftçilerin olması, ayrıca Patates Araştırma Enstitüsü Müdürlüğünün ilimizde bulunması,

9. İlde son yıllarda hayvancılığın önem kazanmasına paralel olarak kültür ırkı sığır ve Küçükbaş hayvan sayısındaki artış,

10. İlde bazı bölgelerin temiz ve bakir toprak, su ve hava imkanlarının, ulaşım ve pazarlama olanaklarının organik tarıma avantaj sağlaması.

NIĞDE'DE TARIMSAL YATIRIM İÇİN UYGUN ALANLAR VE SEKTÖRLER:

Büyükbaş Hayvancılık: İl genelinde 2017 yılı eylül ayı TÜRKVET verilerine göre 141.922 baş büyükbaş hayvan mevcudu vardır. Bunun 140.494 adedi kültür ve kültür melezi olup 1.378 adet ise Yerli ırktır.

İlde geniş tarım arazilerindeki önemli miktarda yem bitkisi varlığı ve yem bitkisi ekilişi yapılacak tarıma elverişli alanlar mevcuttur.

Bu veriler çerçevesinde özellikle süt ve besi sektörü için entegre tesisler kar sağlayacaktır.

İl de bu sektördeki çiftçilerimiz ağırlıklı olarak örgütlü olup (Kooperatif ve Birlik) işbirliği yapmada yatırımcıya avantaj sağlamaktadır.

Küçükbaş Hayvancılık İl genelinde 2017 yılı eylül ayı TÜRKVET verilerine göre 500.200 baş küçükbaş hayvan vardır. İlde geniş mera varlığı bu sektörü cazip kılmaktadır. Özellikle, damızlık satışı, koyun ve keçi sütü, kırmızı et entegre işleme tesisleri kar sağlayacaktır. İlde bu sektördeki çiftçiler ağırlıklı olarak örgütlü olup (Birlik) işbirliği yapmada yatırımcıya avantaj sağlamaktadır.

Kaynak: TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI

Ülkemizde kurulması planlanan “ **ORGANİZE HAYVANCILIK SANAYİ BÖLGESİ** ” konusunda Aydın, Adana ve İzmir illeri yanında Niğde İlinin de bu kapsamda alındığı, Cumhurbaşkanlığı 13 aralık 2018 Tarihli II. Yüz Günlük İcraat Programının 37. Sahifesinde ifade edilmektedir.

Niğde İli kırsal kesiminin gerek tarımsal üretim ve gerekse Tarımsal yatırım konularında bu güne kadar yürütülen hayvancılık desteklemelerinden yeterince faydalanamadığı da ayrı bir husus olarak görülmektedir.

Yukarıda belirtilen bilgiler ışığında Niğde ilinin kırsal kalkınma bağlamında önemli bir potansiyelinin hayata geçirilmesi gerekliliği önem arz etmektedir.

Aşağıda belirtilen tesisin kurulması halinde, bir taraftan üretici çiftçilerimiz buradan ekonomik olarak yararlanırken öte taraftan tarımsal sanayi, istihdam olanağı yaratılarak işgücü değerlendirmesi, örneğin nakliye, ambalaj vb gibi sektörlerin gelişimi, ekonomik ve sosyal yapının da geliştirilmesi sağlanacaktır.

Bu nedenle :

Kurulması planlanan ve hatta Tarım ve Orman İl Müdürlüğü'nün belirlediği Organize Hayvancılık Bölgesinde uygun bir alanda bir “ Entegre Hayvancılık Projesi” nin son derece yararlı olacağı düşünülmektedir.

Halen Ülkemizde yaygın ve büyük kapasiteli Damızlık Etçi büyükbaş ve Küçükbaş işletmenin kurulması, bu işletmede üretilen damızlık besi hayvan anaçlarının üretici çiftçilere dağıtımı sonucu oluşacak çiftçi işletmeleriyle, bir taraftan halen mevcut kırmızı et ihtiyacının karşılanması, diğer taraftan bu entegre tesislerle birlikte Tarımsal Sanayi'nin de yatırım ve istihdam açısından son derece faydalı olacağı bilinmelidir.

Kurulması düşünülen bu işletmede başlangıçta yurt dışından **Etçi büyükbaş ırklarından, Charollais,**

Brangus, Angus, Limusiene vb. ile damızlık dişi düve ve boğa ile, sun'î tohumlama ve embriyo üretimi için Sütçü ırklardan **Holstein, Brown Swiss, Simmental**; Küçükbaş etçi ırklarından ile **de France, Dorper, Cahorllas, Doğu Friz vb. damızlık küçükbaş hayvan ırklarından damızlık ithali nin yapılması**, bu hayvanların ihtiyacı bulunan, AB Hayvan Refahına uygun kapasitesi bilahare finansman tutarı ve şekline bağlı olarak belirlenecek, planlanacak bir zaman diliminde modern **ahır ve ağılların yapımı, alet ve ekipmanlarıyla donatılması**, tesislerin çatısının **Solar Enerji Panelleri** ile oluşturulmasıyla enerji ihtiyacının işletmeden sağlanması, arta kalabilecek **enerji fazlasının interkonnekte sisteme satılması**, oluşacak hayvan gübresinin biyogaza çevrilererek işletmede kullanımı için bir **Biyogaz tesisi**, hayvanların kesif yem ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla uygun bir kapasitede **bir Yem Fabrikası**, ihtiyaç duyulacak **kaba yemin** bölgedeki çiftçilerle sözleşme yapılarak temini, damızlık ihtiyacı dışında kalan hayvanlardan satılmayanların kesip, paketlenerek piyasaya verileceği uygun kapasitede modern **bir Mezba-ha Yapımı**, Bölgede üretilen sütün değerlendirilmesi için **bir Süt Fabrikası**, Ülkenin halen ihtiyacı olan ve yeterince üretilmeyen yüksek verim kapasiteli ithal edilecek olan boğalardan sperm alınarak çoğaltılması, için **bir Sun'î Tohumlama laboratuvarı**, yine halen ülkemizde bulunmayan ve tamamı yurt dışından ithal edilen yüksek verimli hayvan embriyoların yurt içinden temini amacıyla **bir Embriyo Labaratuvarı** kurularak ihtiyaç sahiplerine bedeli mukabil satılması, fazlasının ihraç edilerek gelir elde edilmesi, **Sosyal tesislerin yapımı, Pazarlama organizasyonu**, tesisin tanıtımı ve üreticilerin ihtiyaç duydukları modern tarım tekniği ve teknolojik gelişmeleri duyuran bir **Web sayfası**, ve benzeri gibi tesislerin kurulması ve işletilmesi son derece faydalı olacaktır.

Bu tesislerin tahsis edilecek alanda yerleşimlerinin planlanması, Mimari, statik, demir, sıhhi tesisat vb. projelerinin hazırlanması, maliyetlerinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığının inşaat birim fiyatlarına göre belirlenmesi, gerekli alet ve ekipmanlar için piyasalardan teklif alınması, sonrasında da, bakım, besleme ve sağlık için gerekli personelin ve niteliklerinin belirtilmesi, işletmenin on yıllık gelir ve giderlerinin hesaplanması, fizibilitesin çıkarılması bakımından projenin teknik raporunun hazırlanması gerekmektedir.

Tesislerin yapımı bir iş planı takvimine göre gerçekleştirilecektir. Yukarıda belirtilen tesislerin tamamının ilk yılda yapımında acil olanlar (örneğin ahır veya ağıllar ile eklentilerinin ve biyogaz tesisinin) yapımından sonra iş planındaki takvime göre sonraki yıllarda sair tesisler tamamlanabilir.

Ülkemizde bu güne kadar çeşitli kişi, kuruluş ve kooperatiflerce çeşitli yatırımlar gerçekleştirilmiş, ancak zamanla maalesef ehil ve dürüst insanlarla yönetilemediği ve hatta istismar edildiği için başarılı olamamıştır. Bu nedenle, İl Özel İdarelerinin kuruluş amaçlarından birini de tarımsal kalkınma konuları oluşturduğundan, hazırlanacak böyle bir projenin, İl Özel İdare katılımı ve yönetiminde, isteyen yatırımcıların katılımıyla kurulacak bir şirket veya kooperatif vasıtasıyla gerçekleştirilebilecektir.

Sonuç olarak : Bu projenin gerçekleşme durumunda istihdamda, çiftçi ekonomisinde, tarımsal sanayi başta olmak üzere sair sanayilerde de çok değerli ve olumlu etkileri olacak, il ve çevresine ek canlılıklar getirecektir. Saygılarımla.

(* Enver BİLGİN

30 Mayıs 1941 tarihinde, babasının memuriyeti nedeniyle, Batman'a bağlı Sason İlçesi'nde doğan Enver BİLGİN, Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi 1964 mezunudur.

Tarım Bakanlığının değişik taşra kuruluşlarında çalıştıktan sonra, önce Çorum - Çankırı Kırsal Kalkınma Projesinde Uzman olarak görev aldı, daha sonra da projenin Çorum İl Müdürü oldu.

1982 yılında Ziraat İşleri Genel Müdür Yardımcılığına atandı. 1985 yılında çıkan reorganizasyon yasası ile Genel Müdürlüğü'nü lağvı üzerine, 3 yıl süre ile görev yaptığı Ankara Tarım İl Müdürlüğü'ne atandı. 1994 yılında görevlendirildiği Türkiye Ziraat Donatım Kurulu Genel Müdür Yardımcılığı ve Yönetim KURULU Üyeliğinden kendi isteği ile yıl sonunda emekli oldu.

Emeklilik sürecinde 7 yıla yakın bir süreyle SET-BİR'de (Süt, Et Sanayicileri ve Üreticileri Birliği) Genel Sekreter Yardımcılığı, daha sonra da Azerbaycan ve Nahçıvan Tarım Bakanlığı ile Çevre Bakanlığında yabancı danışman olarak çalıştı.

Ulusal ve Uluslararası pek çok projenin hazırlanmasında ve uygulanmasında aktif olarak görev aldı. Halen iki danışmanlık şirketinde de fahri danışman olarak çalışmaktadır.

FERTEK TARİHİ VE FERTEK YERALTI MANASTIRI

Gökhan BULUŞ

Teknik Uzman (Jeoloji Yük. Müh.) Grup Yetkilisi
İller Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü

Niğde'ye 5 km uzaklıkta, tarihi dokusunu koruyan önemli tarihi yapıların bulunduğu, aydın okumuş insan sayısı ve yeşiliyle dikkatini çeken çok şirin kasabamızdır Fertek. Roma ve Bizans dönemlerinden beri Fertek'in adı değişmeden gelmiş olmasına rağmen birbirine benzer 8 adı olmuştur. Bunlar Fertek, Fertakaina, Fertekina, Fertekion, Ferteki, Fertik köy, Bartakina'dır. Fertek ismi farsçada Fer-ışık ve Türkçe tek kelimelerinden oluşmakta olup, tekışık anlamındadır. Roma Bizans döneminde antik ismi Fertekina'dır. Fertekina ve Bartakina çevrede yaşayan köylüler tarafından verilen isimlerdir. Fertakaina ismi ise dini ve eğitim kitaplarında kullanılan isimdir. Ferteki ve Fertekion isimleri ise mübadele sonrası Fertek isminden türetilen isimlerdir. Aydın-yurt ismi ise Cumhuriyet döneminde resmi olarak verilen isimdir. Fertek'in yerleşim yapısı Bizans ve Osmanlı dönemlerinden beri 3 mahalleden oluşmaktadır. Bunlar yukarı, aşağı ve orta mahallelerdir. Günümüzde tarihi Fertek hamamı civarında oluşturulan hamam arkası diye adlandırılan yeni bir mahalle daha eklenmiştir. Fertek'te Osmanlı dönemine ait 2 cami, 1 hamam, 4 çeşme bulunmaktadır. Fertek XVI. Yüzyıla ait arşivlerde büyük bir köy, 1872 tarihli Konya vilayet salnamesinde ise nahiye olarak geçmekte ve Osmanlı döneminde önmeli bir yerleşim yeridir. 1872 Konya vilayet salnamesine göre 19. Yüzyılda Fertek ve Niğde'nin nüfus durumuna baktığımızda demografik yapı aşağıdaki gibidir.

Niğde kazası: 9.929

Bor Nahiyesi:6.937

Anduğu(Ortaköy):3.375

Ulukışla Nahiyesi:4.128

Bereketli Maden(Çamardı): 11.616

Niğde toplam nüfusu: 35.985

1872 Konya vilayet salnamesine göre 19. Yüzyılda Fertek nahiyesinin nüfusu 1980 kişi yaklaşık 500 hanedir. Fertek nahiyesine bağlı 4 köy olup, bunlar Adırmusun(Koyunlu) 1272 kişi 400 hane, Dilmusun(Hançerli) 1106 kişi 480 hane, İlisun(İlasan-Küçükköy) 290 kişi 40 hane ve Fesleğen 300 kişi 27 hanedir. Bu 4 köyün toplam nüfusu 2968, hane sayısı 847 dir. Fertek nahiyesinin bağlı köyler ile birlikte toplam nüfusu ise 4948'dir. Fertek mübadele öncesi Ortodoks Hristiyan ve Türklerin birarada yaşadığı bir nahiyedir. Niğde'de 1831 yılında yaşayan toplam nüfusun %24,5'i, 1892'de ise %20'si gayri müslim olan Rum ve Ermenidir. Fertek'te 1895'lerde 1200 Hristiyan ve 1300 Müslüman, 1905 'lerde 1500 Hristiyan 2500 Türk'ün yaşadığı 1907'de ise 306 Hristiyan hane olduğu kaynaklarda ifade edilmektedir.

Fertek'in önemli tarihi yapıları: **Fertek Ömerağa camii**, 1669 yılında kesme taştan yapılmış, 1799 ve 1958 yılında 2 kez tamirat görmüştür. **Fertek Yeni Camii**, Rum Kara Maho oğlu Hacı Nikola tarafından 1835 yılında kesme taştan kilise olarak yapılmış olup, günümüzde halen sağlam bir şekilde Bizans-Osmanlı mimarisinin güzel bir örneğini temsil etmektedir. Bu eski kilisenin üç apsisinde dini içerikli freskler bulunmaktadır. **Fertek Yeraltı Manastırı**, M.S. 3.Yüzyılın 2. yarısında yapıldığı tahmin edilmekte olup, Roma imparatorluğunun saldırılarından korunmak isteyen Hristiyanların sığınak yerlerindedir. Mandimos, bir ayazma olup, ismi klasik rumcadan gelmektedir. Bu ismin aslı Pandimos'tur. Pandimos ahaliye ait, umuma ait, kamuya ait olan demektir. Ancak, zamanla değişime uğrayan kelime Mandimos ismine dönüşmüştür. Mandimos mesire yeri rumların yaşadığı dönemde yeni doğan çocukların şifalı ve kutsal su olduğuna inanılan tatlı su kaynağında takdis edilme töreninin yapıldığı yerdir.

Kilisede dini ayından sonra toplanan halk papazın arkasından ilahiler okuyarak Mandilmos'a kadar giderler burada yeni doğan çocukların vaftiz töreni yapıldıktan sonra evlerine geri dönerlerdi. Kubbeli bir yapı olan bu yer günümüzde mesire yeri olarak kullanılmaktadır. Fertek hamamı; Padişah Abdülmecit döneminde 1852 yılında yapımına başlanmış ve 1853 yılında inşaatı tamamlanmış olan hamam, Rum ailelerden Hacı Zambazade tarafından kesme taştan kubbeli olarak yaptırılmıştır. Fertek hamam girişinde Karaman alfabesi ile yazılmış kitabenin çevirisi, Fehmi DİNÇER'in tercümesiyle aşağıda verilmiştir.

Şevketmaab Abdülmecit asrı melkutinde, Binsekiz-yüzeiliiki Haziran burasında, İşbu hamamın inşasına mubaşirat olundu, Elliüç hitamı Martta bu kemalde göründü, Bunun niyetnamesine metanet gösterenler, Rahmetli hayırat sahibi Hacı Zambazadeler, İhyasına iyane-i hamam sunanlar, Rahmetli vatansevici ekseryanı komşular, Turşucuoğlu Stilianosniliziri mahsusası, Develi zileden Şahmur oğlu Yusuf kalfası, Suyunda kudret-ul lahiç yokyerden gösterdi, Şifa sokusunda kalır kimin var ise derdi, Sholiona(okul) vakfolundu salbesal varidatı, Uzak etsin rabbi bundan her türlü kudreti (31 Mart 1853).

FERTEK YERALTI MANASTIRI

Bilindiği gibi Kapadokya ve Niğde'de çok sayıda yeraltı şehri bulunmakta olup, bunlardan biriside Fertek yeraltı manastırındır. Bunun sebebi, Roma imparatorluğunun yönetiminde M.S. 1. Yüzyılda Hristiyanlığın Antakya'dan sonra en fazla geliştiği yer Niğde'dir. Özellikle Tyana (Kemerhisar), Roma İmparatorluğunun resmi düşüncelerini çevresine yayan sivil, asker ve adalet kurumları ile donanmış ve birçok güzel yapılarla bezenmiş han, hamam ve aş evleriyle Romanın cömertlik ihtişamının bir ili olmuştur. Halk hancılıkla, çiftçilikle, bağcılıkla, hayvancılıkla, içme(kaplıca) işletmeciliği ve ticaretle uğraşmaktadırlar. Hristiyanlar Marcus Oralyos ve Decius dönemlerinde Roma imparatorluğunun büyük zulümlerine maruz kalmıştır. Hristiyanlar bu zulümlerden kurtulmak maksadıyla kendilerine yeraltı şehirleri yaparak hayatta kalabilmişlerdir.

Fertek'te(Niğde) bulunan bu yeraltı manastırının, M.S.3. Yüzyılın ikinci yarısında yapıldığı tahmin edilmektedir. Mağaranın Medheli(girilecek bölümü) takriben 80-90 santimetre yükseklik ve 60-70 santimetre genişliğinde olup, içeriye ilerledikçe medhele göre yollar bir derece genişlemektedir. Mağaranın giriş ve çıkış yerlerinde büyük un değirmen taşları şeklinde tıraş taşı yada kilit taşı denilen büyük ve yuvarlak taşlar vardır. Bu taşların giriş kapılarının kapatılmasında kullanıldığı şüphesizdir. Mağaraların tünel kapısından ileride geniş bir mahal, daha ileriye gidildikçe geniş odalar vardır. Daha sonra dik, aşağıya doğru alt katlara inilmektedir. Buralarda da odalar, etrafında tandırlar, fırınlar, şirahaneler, depolarda küp koyma yerleri, küçük kiliseler (parekk-lisyonlar) ve hocere tabir edilen zahire ambarları vardır. Fertek yeraltı manastırı iki kapısı ayrıca havalandırma ve aydınlatma tünelleri bulunan ilginç tarihi yerlerden birisidir.

Kaynaklar: Fehmi DİNÇER(Niğde tarihi notları), Niğde İli yıllığı 1967

MURTAZA BEY SOKAKTAN, SİVAS KONGRESİNE

İsmail ÖZMEL
Avukat - Yazar

2019 Ekiminin bir pazar günü komşu bakkaldan gazetelerimi alıp, şöyle Yenice Mahallesi'nin kuzeyine doğru bir yürüyeyim dedim. Sokağın başında Avukat Sait ŞAHENK'in evi vardı, derken karşıma yurt arkadaşım bankacı Güner SOYLU'nun baba evi çıkmaz mı? Çünkü bu eve öğrencilik yıllarımda Güner'le ve Küçük Ergun'la birkaç defa gelmiştik. Gözlerim evin hayata bakan balkonunu aradı, doğru bu ev onların, ama epey zamandır uğrayan yok ki duvar üstü otlar ve bahçedeki ağaçlar birbirine karışmış.

Sokak toz toprak cinsinden değil, bir miktarı bozulmuş ama asfalt bir kaplaması var. Rampa yukarıya sağa ve sola dikkatlice bakarak yürüyorum. İkinci ev Avukat Sait ŞAHENK'in evi. Rahmetli, Avukatlar olarak bize, bu evde bir ziyafet vermişti. Onu rahmetle anarak yola devam ettik. Çünkü Meslektaşımızın oğlu Mustafa ŞAHENK'le, baba evini ziyaret için buraya geldiğini ve evden çıkarken karşılaştığımızı söylemeyi ihmal ettim. Artık, sokağı gezerken onun bilgisinden de faydalandığımı söylemeliyim. Evden sonra yıkılmış ve eski günleri aradığını sandığım arsanın, terzi Ali SOYLU ve kardeşi Naşit'e ait evin yıkıntısı olduğunu öğrendim. Ali SOYLU benim sevdiğim arkadaşım tarih öğretmeni Coşkun SOYLU'nun babası. Yağdan'daki bağlarına gitmiştik ama bu evlerini hiç hatırlamıyorum, daha doğrusu bu eve hiç gelmedik biliyorum. Anlatıldığına göre, inşaatı alan yüklenici, bina yapmak üzere eski evi yıkmış sonra da Belediye'den ruhsat alamamış, ev de böyle harap bir hale gelmiş.

Yolun az ötesinde, Fatma Nezahat GÖKTÜRK ilkokulu binası eski zindeliği ile karışımızda. Yalnız bu binanın bu KADAR GÜZEL KESME TAŞTAN VE BU KADAR BÜYÜK YAPI olduğuna hiç dikkat etmemi-

şim. Binayı adeta keşfetmiş gibi bir duyguya kapıldım, sevindim. Yalnız bu güzelim tarihi binanın güney ucundaki kesme taştan yapılmış köşe kısmı yıkılmaya başlamış, birkaç taş düşmüş. İlgilileri uyarayım, burada az bir yıkıntı var, tabii olarak bu hale gelmiş olabilir. Bir tamir ekibi buraya bakarsa, bina kurtulur. Çünkü Milli Eğitim Müdürlüğü İzci Merkezi olarak kullanıyor ki öyle bir tabela asılmış. Burada görev yapmış öğretmenlere de küçük bir görev düşüyor. Bu okulla ilgili anılarını yazıversinler, yayınlatalım.

Sokağın sonuna doğru bir ev var, manzarası mavi bezlerle adeta örtülmüş bir yapı. Ratıpzade MUSTAFA Beyin evi.

Sivas kongresinde Niğde'yi temsil eden ve Heyeti Temsiliye üyesi Ratıpzade Mustafa Bey'in evi. Mustafa Bey'in Birinci evliliği Feride hanımdan olma dört kızından birisi olan İffet TAYANÇ'a kalmış. Tarih Öğretmenimiz Fikret TAYANÇ'ın eşi. İkinci eşi İnyet'ten olma üç çocuğundan birisi de Vedia ŞAHENK, Avukat Sait ŞAHENK'in eşi.

Niğde için ilginç bir şans. Murtaza Bey sokakta ve özellikle bu evde Sivas Kongresi ve Milli Mücadele döneminin önemli konuşmalarının ve gayretlerinin olduğu bir mekana sahip olmak, marka şehir Niğde için güzel bir şans, bunu değerlendirmemiz gerekir diye düşünüyorum.

DEVRİM ŞEHİDİMİZ KUBİLAY

B. Özge DOĞAN

Türkiye Cumhuriyeti bundan tam 89 yıl önce **23 Aralık 1930** günü korkunç bir irtica olayına tanık oldu. Menemen'de yedek subaylığını yapan genç öğretmen **Asteğmen Kubilay**, Cumhuriyet ve Atatürk düşmanı bir grup **tarikât mensubu yobazlarca** vahşice katledildi.

Derviş Mehmet isimli sapık yobaz ve avanesi, sabahın erken saatlerinde silahlarıyla Menemen Belediye Meydanında tekbir getirerek bağırıp çağırmaya başladılar. Çember sakallıların başlarında sarık, sırtlarında cübbe vardı.

Atatürk dönemiydi, **Devrimler** yapılıyordu. Derviş Mehmet ve silahlı altı kişi "**Biz Şeriat Ordusu**" diyerek meydandaki Müftü Camii'ne girdiler. Elebaşları olan **Derviş Mehmet** camide namaz kılanlara kendini "**Mehdi**" olarak tanıttı ve dini korumaya geldiklerini söyledi. Arkalarında 70 bin kişilik **Halife Ordusu** olduğunu, Şeriat Bayrağı altında toplanmayanların kılıçtan geçirileceğini tebliğ etti.

Derviş Mehmet isimli sapık yobaz ve arkasındaki yobaz sürüsü camideki yeşil bayrağı alıp uzun bir sopya taktılar. Sopyayı toprağa dikip etrafında tekbir getirerek, zikir çekerek dönmeye başladılar.

Bir yandan da bağırıyorlardı. **Şapka giyen kafirdir. Yakında yine şeriata dönülecektir. Bize kurşun işlemez...**

İşin acı yanı, Menemen ahalisinden bazıları da bunlara alkış tutmaya başlamışlardı. Olay ilçedeki askeri birliğe duyuruldu. Alay komutanı, yedek subay **Mustafa Fehmi KUBİLAY**'ı bir manga askerle oraya gönderdi. **Kubilay**, yobazlara "**Teslim olun**" çağrısı yaptı. İşte o anda yobazlardan biri silahını çekip ateş etti ve **Asteğmen Kubilay** yaralanıp yere düştü.

Derviş Mehmet ve yobazlar o anda **Kubilay**'ın ba-

şına çöktüler. Derviş Mehmet çantasından testereli bağ bıçağını çıkarttı. Yaralı yedek subay **Kubilay**'ın başını oracıkta hunharca kesip gövdesinden ayırdı.

Kubilay'ın kesik başını yeşil bayrağın takılı olduğu sopyaya ipe bağladılar. Tekbir getirerek, "**Din elden gidiyor, Şeriat isterük**" diye bağırmaya başladılar.

Silah seslerini duyan **Bekçi Hasan** olay yerine yetişti, ama onu da şehit ettiler. Arkadaşının yardımına koşan **Bekçi Şevki** de şehit edildi.

Kısa sürede üç şehit verildi. Bir süre sonra ilçedeki askeri birlik olay yerine yetişti. Yobazların bir kısmı vurulurken bir kısmı kaçtı.

Mustafa Fehmi KUBİLAY 1906 doğumlu, Giritli bir ailenin çocuğu, Cumhuriyet Öğretmeni idi. Menemen'de askerlik görevini yedek subay olarak yapıyordu. Olay günü 24 yaşındaydı.

Menemen'de derhal sıkıyönetim ilan edildi.

General Mustafa MUĞLAU başkanlığında bir Harp Divanı kuruldu. 18 gün süren mahkeme sonucunda 40 kişi salıverildi, 27 sanık beraat etti, 41 sanığa hapis cezası ve 36 kişiye idam cezası verildi. Bazılarının yaşı küçük olduğundan ağır hapse çevrildi. 28 yobaz ve destekçileri 3 Şubat 1931 gecesi Menemen'de, **KUBİLAY**'ın başını kestikleri yerde asılarak idam edildiler.

ATATÜRK, Menemen olayına çok kızdı. Söylendiğine göre, Menemen'in haritadan silinmesi emrini verdi. Sonra çevresi tarafından ikna edildi.

Olayın ardından Menemen'de **Devrim Şehitleri, Kubilay, Hasan, Şevki** adına görkemli bir anıt dikildi. Anıtın üzerinde şöyle yazar;

"İnandılar, dövüştüler, öldüler. Bıraktıkları emanetin bekçisiyiz."

KISSADAN HİSSELER

Hüseyin ÇELİK

16. Dönem Niğde Milletvekili
İnşaat Yüksek Mühendisi

GENÇLİK- İHTİYARLIK, GÜZEL SÖZLER, ALLAH HARAMDAN KAÇANLARI KORUR, YEMEN TÜRKÜSÜ

Gençlik-İhtiyarlık

- Kristof Kolomb Amerika'yı keşfe çıktığı ilk yolculuğunda, 50 yaşını çoktan aşmıştı,
- Pasteur kuduz aşısını bulduğunda 60yaşındaydı,
- Mimar Sinan Süleymaniye camisini bitirdiğinde 70 yaşını geçmişti, Selimiye camisini bitirdiğinde ise yaşı 86 olmuştu,
- Galileo, ayın günlük ve aylık çizimlerini yaparken 73 yaşındaydı,
- Charlie Chaplin, 76 yaşında film yönetmenliği yaparak hala işinin başındaydı,
- Goethe, en büyük eseri Faust'u 82 yaşında bitirmişti,
- Nobel ödüllü Alman Doktor Albert Schweitzer 88 yaşına rağmen Afrika hastanelerinde durmadan çalışarak ameliyat yapıyordu,
- Ressam Titian 99 yaşında gözlerini yumdu. Lepanto Savaşı adlı ünlü tablosunu, ölümünden bir yıl önce tamamladı,
- Dört defa İngiltere başbakanı seçilen Gladstone, son kez göreve geldiğinde yaşı 83'dü.
- Gençlik hayatın belli bir çağı ilgili değildir, -İnsan kendine olan güveni derecesinde genç, şüphesi derecesinde yaşlıdır,

- Cesareti derecesinde genç, korkuları derecesinde yaşlıdır,
- Ümitleri derecesinde genç, ümitsizliği derecesinde yaşlıdır,
- Hiç kimse fazla yaşamış olmakla ihtiyarlamaz,
- İnsanları ihtiyarlatan, ideallerinin gömülmesidir,
- Seneler cildi buruşturabilir,
- Fakat heyecanların teslim edilmesi ruhu buruşturur,
- İnsanlar yaşadıkça yaşlandıklarını sanırlar, halbuki yaşamadıkça yaşlanırlar,
- İnsanlar ihtiyar olmaya karar verdiği gün ihtiyardır,
- Güzelliği görme yeteneğini kaybetmeyen asla yaşlanmaz,
- Yaşlanmak bir dağa tırmanmak gibidir,
- Çıktıkça yorgunluğunuz artar, nefesiniz daralır ama görüş alanınız genişler,
- Beynimiz yeni tecrübeler keşfettiği sürece insan genç sayılır.

Güzel sözler

Asıl sorun büyümek değildir, büyürken unuttuklarımız.

Sevdiği olmalı insanın, annemiz gibi, eski ahşap pencereye hayat veren çiçek gibi.

Malı mülkü değil, kaşı gözü değil, hırkası heybesi değil, merhametidir bir insanın güzelliği.

İnsanın yüzüdür süsü, yüzün süsü göz, aklın süsü dildir, dilin süsü söz.

Yaşın değil, yaşadıkların öğretir sana hayatı.

Ne demişler, zengine güle güle giy, fakire nereden buldun.

Dile gelmeyenler, kalbin en ağır yükleridir.

Birbirinizi üzmeyin, birbirinizden çok kalmadı.

Berrak bir gözeden kirli su akmaz, güzel bir ruhtan kötü söz çıkmaz.

Yalnız dostluk sarayının damı akmaz, çatlağı yoktur.

Mutluluğu arayacak kadar mutlu ol, mutsuzluktan korkacak kadar mutsuz.

İyiler bir çeşittir, kötüler ise çeşit çeşit.

Eğilirsen basamak, dik durursan sığınak olursun.

Hayat nefestir aldığın kadar, hayat kafestir kaldığın kadar, hayat bir hevestir yaşadığın kadar.

Asla mutluluğa giden yol yoktur, çünkü mutluluğun kendisi yoldur.

Sevgi bir tutku değildir, sevgi birisinin bir şekilde seni tamamladığının derinden anlaşılmasıdır.

Bir şey vermiyorsan bir şey alamazsın, iyi insan olmazsan iyilik bulamazsın.

Mutluluk bir ömür değil anlıktır, çok uzak değil iki adımlıktır, hayatın hamallığı değil, tadına varmaktır.

Mutlu insanlar tanıdım, bunlar sadece ne iseler o oldukları için mutluydular.

Güzel olan ne çok şey vardı kaybettik ve yaraya merhem o eski insanları.

Yaşlılık, ne saçın ağarması ne belin bükülmesidir, gayesi biten ve ümidi sönen herkes yaşlıdır.

Gönlü geniş insanları seviyorum, vefakâr insanları, kusur kapayanları, kendi gibi davrananları, başkası olmayanları seviyorum.

Yıllarla değil dostlarla say yaşını, gözyaşları ile değil gülüşlerle sev hayatını.

Akşam olur gün biter, aylar geçer yıllar eskir, eskimeyen birkaç şey vardır hayata dair; biri yarın, biri umut, biri sevgidir.

Sabrı mayalardık Anadolu'da bir fırın ekmek olurdu. Komşuluk diye bir güzellik tanırdık, nereye taşındı bilen var mı?

Allah Haramdan Kaçanları Korur

Ünlü hükümdar Timur'dan sonra yerine geçen oğullarından Şahruh (15.yüzyıl) babasının tersine bilime ve bilgine değer veren, halim, selim birisiydi. Bilginlerle oturup kalkmaktan zevk alırdı. Şahruh'un çevresindeki bilgin kişilerden biri de Nimetullah Efendi idi. Aynı zamanda evliyadan olan Nimetullah Efendi'nin dilinden düşürmediği bir söz vardı: "Allah haramdan kaçanı korur" (Yani kişi haramdan kaçarsa Allah ona haram yedirmez, nasip etmez demek istiyordu).

Bu sözü sık sık tekrar eder, bununla biraz da hükümdar ve adamlarını uyarmak amacı güderdi. Şahruh da bunun her zaman mümkün olmayacağını, insanın bazen bilmeden de harama el uzatabileceğini ileri sürerdi. Şahruh bir gün sarayında özellikle Nimetullah Efendi'yi ağırlamak üzere bir ziyafet düzenledi. Başta hükümdar ve Nimetullah Efendi sofraya oturdular. Başyemek kehribar gibi kızarmış bir kuzu çevirmesi idi. Herkes gibi Nimetullah Efendi de yiyor, yedikçe "Allah haramdan kaçanı korur" sözünü tekrarlayıp duruyordu. Hükümdar ve adamları bıyık altından gülüyorlardı. Nihayet yemek bitti. Şahruh, Nimetullah Efendi'ye sordu:

- Allah haramdan kaçanı her zaman ve her durumda korur mu?
- Evet korur, haramdan kaçana Allah haram nasip etmez.
- Ama hocam seni korumadı, sen de bizimle birlikte haram yedin.
- Hayır ben haram yemedim, haramı siz yediniz.
- Boşuna iddia etme hocam, sofrada yediğimiz kuzuyu benim adamlarım çalmıştı. -Olabilir, size

haramdı ama bana helaldi. Hükümdar lahavle çekti.

- Nasıl olur hocam, çalınmış bir kuzu bize haram, sana helal? Nimetullah Efendi,
- Eğer inanmıyorsanız, kuzunun sahibini bulup sorun.
- Gerçekten hükümdarın adamları çaldıkları kuzunun sahibini bulurlar. Yaşlı bir kadındı kuzunun sahibi. Kuzuyu çaldıklarını pişirip yediklerini itiraf ettiler ve parasını ödemek istediklerini söylediler. Kadın parasını almayı reddetti ve onlara beddua etti.
- Ben o kuzuyu parası için değil, bu havalide Nimetullah Efendi diye mübarek bir zat varmış, ona ikram etmek için yetiştiriyordum, diye açıklamada bulunur.

Yemen Türküsü

Havada bulut yok bu ne dumandır. /Mahlede ölüm yok bu ne şivandır. / Şu Yemen elleri ne de yamandır.

Ano Yemen'dir gülü çemendir, / Giden gelmiyor acep nedendir

Kışlanın önünde çalınır sazlar. / Ayağım yalnayak yüreğim sızlar. / Yemen'e gidene ağlıyor kızlar.

Burası Huş'tur yolu yokuştur. / Giden gelmiyor acep ne iştir.

Şu dağın ardında redif sesi var. / Bakın çantasında acep nesi var. / Bir çift kundurayla birde fesi var.

Burası Huş'tur yolu yokuştur. / Giden gelmiyor acep ne iştir.

Geçen yüzyılın başında Osmanlı Devleti, yüz yıllardır hüküm sürdüğü toprakları birer birer kaybetmeye başlar. İşte bunlardan biri de Yemen'dir.

Anadolu insanı Yemen cephesinde birçok vatan evladını aç, susuz ve hasta vaziyette çöle gömmüştür. Türküde geçen redif, terhis edildikleri halde yeniden askere alınanlar demektir. Yıllarca cepheden cepheye koşan kahraman askerlerimiz, Yemen savunmasında da ellerinden geleni fazlasıyla yapmışlardır. Huş, Yemende bir dağın ve bu dağdaki Osmanlı kalesinin adıdır.

Cepheden cepheye koşan vatan evlatlarına, geride kalanlar türküler,ağtılar yakar. Yıllarca büyük bir ümitle yolları gözlenir. Ama ne giden var ne gelen! En son haber veya mektup hangi cepheden gelmiştir bilinmez.

Yemen türküsü gibi türküler, nereden nereye nasıl geldiğimizi gösteren bir tarihi belgedir. Böyle türküler bize geçmişin acı ve hüznü gerçeklerini hatırlatır. Geçmişini unutanlar geleceklerini sağlam zeminler üzerinde kuramazlar.

Yemen, Huş Bölgesi

HEMŞEHRİMİZ PROF. DR. CAFER TAYYAR SADIKLARIN ONUR GECESİ

ALİ KURTARAN
Başkent-Niğde Vakfı Başkanı

Vakfımız Kurucu üyesi ve Onursal Başkanı, Merkez Bankası eski Başkanı ve Gümrük ve Tekel eski Bakanı, hemşehrimiz Prof. Dr. Cafer Tayyar SADIKLAR 'a, 1993 yılından beri Kurucu Başkan olarak yoktan var ettiği ve yönettiği TÜRK - JAPON VAKFI ile Kültür Merkezinin aktif yönetiminden sağlık nedenleriyle ayrılması dolayısıyla, Vakıf Yönetim Kurulunca, 23.12.2019 tarihinde Onursal Başkanlık tevdi vesilesiyle, Konser Salonunda unutulmayacak bir gece tertip edilmiştir.

Türk-Japon Vakfı Başkan ve Yöneticileri yanı sıra, başta Japonya Büyükelçisi olmak üzere, Sayın SADIKLAR'ı tanıyan yüzü aşkın üst düzey bürokrat, çeşitli dernek yöneticileri ile Sayın İNÖNÜ Ailesi gibi yakın tanıdıklarının yer aldığı ve Sanatçı Ayşe TAŞ'ın neşe ve canlılık kattığı gece Mültivizyon gösterisi ile başladı. Gösteride Sayın SADIKLAR'ın Türk - Japon Vakfını 1993 yılında kurması sonrasında büyük gayret ve beceri ile finansman temin edip, Kültür Merkezini inşa ettirmesi ve Vakfın Bugüne kadar Türk

- Japon ilişkilerine olan olumlu katkıları dile getirildi.

Japon Büyükelçisinin yarı Türkçe, yarı Japonca yaptığı övgü dolu konuşma sonrası, Vakıf Başkanı da çalışanlar adına güzel ve hisli bir konuşma ile hemşehrimizi onore etti. Sayın SADIKLAR ve eşi Yurdağül hanımın birlikte tamamladığı konuşmada Vakfı hangi şartlarda sıfırdan alıp, bu hale getirdiklerini vurguladılar ve müteakiben Sayın SADIKLAR'a Yönetim adına bir hatıra plaketi verildi.

Başkent-Niğde Vakfımızı temsilen ailece hazır olduğumuz gecede, ayrıca Kurucu Başkanımız Yavuz DEMİRTAŞ ve eşi, yine SADIKLAR ailesinin yakın tanıdıkları olan Birsen ve Betül AKMAN ile akrabalarından Alper GÖNCÜ ve Kurucularımızdan Müteveffa Ali DEMİR'in eşi Müzeyyen DEMİR de yer almışlardı.

Alper GÖNCÜ'nün bir şiirle dile getirdiği duygularından sonra, hazır bulunanlardan bazı eski mesai arkadaşları da değerli hemşehrimizi güzel hatıralarla یاد ettiler. Hoş ve samimi bir havada tamamlanan gece güzel bir anı olarak hafızalarımızda yer edecektir.

Sn. Cafer Tayyar Sadıklar Onur Plaketi

Sayın Sadıklar ve Niğdeliler

PATATES ÜRETİMİ

Akın GÖNEN

Devlet E. Bakanı

17. ve 20. Dönem Niğde Milletvekili

Kıymetli Hemşehrilerim;

İlimizin en önemli geçim kaynaklarından birisi PATATES üretimidir. Bu alanda, Niğde Nevşehir ile birlikte üretimde ülkede lider durumdadır.

Ancak, her yıl hasat döneminde ve yaz başında patatesin pazarlanmasında büyük sorunlar yaşadığımız da kaçınılmaz bir gerçeğimizdir.

Bu konunun bilimsel tarzda ele alınması zaruridir. Çünkü, bu ürünün depolanma imkânı olsa bile, uzun süre doğal olarak muhafazası mümkün değildir. Yapılacak işlerden birisi bu ürünün uzun süre muhafazasını sağlayacak işlemlerden geçirerek, hem zaman kazanmak hem de katma değeri yüksek sanayi ürünü haline getirip çiftçimizin refah düzeyini artırmaktır.

Bu amaçla 1998 yılında zamanın Kalkınma Bankası'nın bağlı olduğu Bakan Sayın Prof. Dr. Salih YILDIRIM'a yaptığım müracaat sonucu, bankanın araştırma birimi uzmanlarınca yapılan NIĞDE UYGUN YATIRIM ALANLARI ARAŞTIRMASI, Haziran 1998'de hazırlanarak Sayın Bakan ve zamanın Banka Genel Müdürü Sayın Taci BAYHAN tarafından ilimizde yapılan bir toplantı ile kamuoyuna duyuruldu.

Bu araştırmanın amacı; araştırmanın önsöz bölümünde (vii) açık olarak ifade edildiği gibi "...ekonomik ve sosyal yapısı büyük ölçüde tarımsal kaynak potansiyeline bağlı olan Niğde ilinde gelecekteki tarımsal kaynak ve sinai üretim deseninin yeni alternatiflerle çeşitlendirilmesi konusunda beliren gereklilikten hareketle; çeşitli bulguları saptamak, kullanılmayan potansiyelleri ortaya çıkarmak ve bunların ışığında yapılacak değerlendirmelerle uygun yatırım konularının saptanmasına yöneliktir".

Bu çalışmayı bu kuruma yaptırmanın bir amacı da yatırım konusunda ihtiyaç duyulacak **banka kredi**

destek ve teknik yardımlarını da önceden temin etmekte.

Çalışma sonucu hazırlanan metinde; önerilen yatırım konuları, tahmini yatırım tutarları ve istihdam durumları 127. Sayfasında dolar bazında gösterilmişti. **ENTEĞRE PATATES İŞLEME TESİSİ** bu yatırım konularından birisi idi.

Bir yıl sonra 1999 genel seçimleri yapıldı. Ben seçimi kaybettim. Bu tarihten sonra Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. NIĞDE UYGUN YATIRIM ALANLARI ARAŞTIRMASI (Haziran 1998 - Ankara) konusunun gündeme getirilip irdelendiği resmi veya sivil toplum kuruluşu zemininde bir çalışmanın yapıldığını ve uygulamaya geçildiğini ben duymadım.

Bu konuda bilgisi olan var mı bilemiyorum, varsa yirmi yıl sonra vardığımız yerin değerlendirmesini yapmanın gerçekten günümüz ve ilimizin geleceği açısından yararlı olacağı kanaatindeyim. Ayrıca, bu bilimsel ciddi değerlendirme yapılırken, Üniversitemiz bünyesinde bulunan Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültemizin de bu konunun bilimsel zemini olduğu değerli bir avantajımızdır.

Bu tür ciddi bilimsel katkılar alınmadan ve planlı programlı yatırımlar yapılmadan, geçici çözümlerle üreticinin alın terinin yeterince değerlendirilmesinin mümkün olmadığını yine bu hasat dönemi başlangıcında üreticilerimizden ve üretici temsilcisi Ziraat Odalarımızın basında çıkan beyanlarından anlamaktayız.

Hayırlı hasat dilekleriyle selamlar; başarılar dilerim.

Not: Banka tarafından hazırlanan araştırma ve entegre patates üretim tesisleri Fizibilite Etütleri (Eylül 1998) yayınları bende mevcuttur.

İSMET İNÖNÜ VE NIĞDE

Alper GÖNCÜ

NIĞDEmizin sevilen kalemlerinden, araştırmacı- yazar Alper Lütfi GÖNCÜ, İnönü Vakfı'nın davetiyle 18 Kasım 2019 tarihinde Pembe Köşk'te "İsmet İNÖNÜ ve Niğde" konulu bir sunum gerçekleştirmiştir.

İsmet İNÖNÜ; Başvekil, Cumhurbaşkanı ve Muhalefet Lideri olarak ömrü boyunca Niğde'yi dokuz kez ziyaret etmiştir.

Bu ziyaretlere dair, çoğu ilk kez gün ışığına çıkan belge ve fotoğraflarla zenginleştirdiği konuşmasında GÖNCÜ, İsmet İNÖNÜ'nün Niğde ve Niğdelilere olan özel ilgisinin, Vali Şefik SOYER ile Niğde Mebusu Faik SOYLU ile olan dostluklarından kaynaklandığını belirtti.

Harekat Ordusunda görev yaparken Şefik SOYER'i, Batı Cephesini teşkil edip orduya komuta ederken de Muhiddin Efendi Zade Faik Bey'i yakından tanımış olan İsmet İNÖNÜ'nün Niğde ve Niğdelilere olan sevgisi ve itimatı hiç sarsılmamış, Milli Mücadele döneminde ailesini, İkinci Dünya Savaşı esnasında da Topkapı Sarayında bulunan Kutsal Emanetleri şehrimize emanet etmiştir.

İsmet Paşa, Anadolu'ya geçtikten sonra İngiliz işgali altındaki İstanbul güvensiz bir hâl almaya başlayınca ailesini bin bir zorlukla Malatya'ya baba ocağına gönderir. Paşa o sıralarda Batı Cephesini teşkil etmekte, Konya ve Akşehir'de vazifeli bulunmaktadır. Bilâhare, eşi Mevhibe hanımı Konya'ya ister. Mevhibe hanım ve beraberindekiler 1922 yılında Malatya'dan Konya'ya, at arabaları ile iki hafta süren meşakkatli bir yolculuk yaparlar. İşte bu esnada Niğde'de mola verip Osmanlı Meclis-i Mebusan'ında dört dönem görev yapmış olan Sadıkbey zade Muhiddin Efendi'nin evinde kalırlar. Burada gördü-

ğü misafirperverliği ve hane halkının samimiyetini günlüklerine kaydeden Mevhibe İNÖNÜ,

Faik SOYLU'nun kızı Mevhibe hanım ile ilk kez bu evde tanışmış, sonrasında İzmir'de devam eden dostlukları ömürlerinin sonuna kadar sürmüştür.

İnönü Vakfı Başkanı Sn. Özden TOKER Hanımefendi'nin açılış konuşması ile başlayan sunumun sonunda İnönü Vakfı Başkan Yrd. E. Ankara Milletvekili Sn Gülsün BİLGEHAN da bir konuşma yaparak iki ailenin yüz yıl önce başlayan dostluğunun yeni kuşaklarla devam ettiğini, İNÖNÜ ailesi olarak ilk fırsatta Niğde'yi ziyaret etmek istediklerini vurguladı.

Konuşmasının bitiminde, Alper GÖNCÜ tarafından sahalarda bulunan orijinal fotoğraflar içeren İNÖNÜ Albümü, İNÖNÜ Vakfı arşivinde muhafaza edilmek üzere Gülsün BİLGEHAN'a teslim edildi.

Davetliler arasında Anayasa Mahkemesi eski Başkanlarından Yekta Güngör ÖZDEN, Milletvekilimiz Ömer Fethi GÜRER ve eşi, eski Adalet Bakanlarından Hikmet Sami TÜRK, Milli Eğitim eski Bakanlarından Hikmet ULUĞBAY, 10. Cumhurbaşkanı'nın Genel Sekreteri E. Vali Kemal NEHROZOĞLU, RTÜK eski Başkanı Nuri KAYIŞ, Turgut ÖZAKMAN'ın eşi Ayla hanım ile İNÖNÜ'lerin kadim dostları SOYLU ailesi mensupları Neva BAYHAN, Nilüfer GÖNCÜ, Aynur ÖNER, Pelin ÖNER ÖZBAYOĞLU, Ayten SOYLU ile Vakfımız üyelerinden Leyla ve Güner ALKAN, E. Yargıtay Genel Sekreteri Selim Sırrı BİNİCİ, Bülent BİNİCİ, Burhan BİNİCİ, Karamanlı eğitimci yazar Yusuf YILDIRIM, Niğde Lisesi'nin kurucu müdürü Naci ECER'in kızı diplomat Seyhan ECER, Vakfımız Kurucularından E. Bakan Cafer Tayyar SADIKLAR'ın kızı Ece SADIKLAR ve İNÖNÜ Vakfı yetkilileri bulunmaktaydı.

Niğde'de ilk teşkilatlanmaların Mondros Antlaşmasından hemen sonra başladığını kaydeden GÖNCÜ'nün arşivindeki fotoğraflar ve belgeler, o günün olaylarına açıklık kazandırıyor. Adana havalisini işgal eden Fransızlar, Niğdeli ve Çukurovalı milis kuvvetleri tarafından Gülek Boğazında durdurulmuşlardır. İşgal görmeyen Niğde'nin Kurtuluş Savaşındaki rolü büyüktür. Cephelerde savaşan Niğdeli subay ve askerlerin kahramanlıklarının yanı sıra, erzak, donanım ve lojistik desteği ile savaşın en zorlu günlerinde daima ordumuzun yanında olmuş,

Cumhuriyetin ilânını da diğer illerden önce top atışıyla kutlamıştır.

GÖNCÜ, konuşması esnasında Niğde'nin yakın tarihinden kesitler ve Türkiye çapında mühim görevler üstlenen Niğdelilerden ve doğru bilinen yanlışlardan da bahsetti. Özellikle Ratıpzade Mustafa Efendi ile Muhiddin Efendi Zade Mustafa Efendi'nin karıştırıldığına dikkat çeken GÖNCÜ, kimi anlatım ve

yazılarda Faik SOYLU ile Faik ŞAHENK'in de karıştırıldığı, hatta İzmir Belediye Başkanı Tunç SOYER'in, Şefik SOYER'in torunu olduğu inancının yaygın olduğunu kaydetti.

Niğde Kent Müzesi kurulması ile ilgili çalışmalarını da anlatan GÖNCÜ, Ocak ayı içinde Niğde Valiliğince yayımlanacak olan Niğde At Kültürü adlı kitabının ön tanıtımını yaptı.

Başkent Niğde Vakfı olarak hemşehrimiz Alper Lutfi GÖNCÜ'yü kutluyor ve çalışmalarında başarılar diliyoruz.

SÜHEYLA - HÜRREM KUBALI SAĞLIK MERKEZİ AÇILDI

Muharrem ÖZMEN

Niğde'de Üniversitemiz Merkez Kampüsünde öğrencilerle, Üniversite personelinin yararlanacağı, "Süheyla - Hürrem KUBALI Sağlık Merkezi" 25 Ekim 2019 günü düzenlenen törenle hizmete açıldı.

Ulu Önderimiz, ATATÜRK'ün Niğde'ye gelişinin Yıldönümü olan 5 Şubat 2018 günü imzalanan protokol sonrası, Vakfımız Kurucu Üyelerinden Değerli Büyüğümüz Hürrem KUBALI'nın 2 milyon TL bağışıyla inşaatına başlanılan Sağlık Merkezi 1,5 yıl gibi kısa bir sürede tamamlanmıştır.

Sağlık Merkezi'nin 25 Ekim 2019 günü gerçekleştirilen açılış törenine Valimiz Sayın Yılmaz ŞİMŞEK, Milletvekilleri Sayın Selim GÜLTEKİN ve Ömer Fethi GÜRER, Belediye Başkanı Sayın Emrah ÖZDEMİR, Rektörümüz Sayın Prof. Dr. Muhsin KAR, Sayın Gülten ve Hürrem KUBALI ile davetliler katıldılar.

Rektör Prof. Dr. Muhsin KAR yapmış olduğu açılış konuşmasında özetle "Sayın Valimizin de katılımıyla yaklaşık 1,5 yıl önce hayırsever Hürrem KUBALI Bey ile imzaladığımız protokol kapsamında yapılan Süheyla - Hürrem KUBALI Sağlık Merkezini açıyor olmanın mutluluğunu yaşıyorum." dedi ve devamla da "Üniversiteye hayırsever olarak ilk önemli katkının, ŞAHENK ailesinin Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi ve uygulama alanları ile başlamıştır." de-

dikten sonra ikinci önemli desteğin de "Hayırlı işlerde birbirinizle yarışın ilkesini rehber edinmiş Sayın Hürrem KUBALI tarafından yapılmıştır. Kendilerine teşekkür ediyorum." diyerek sözlerini noktaladı.

Rektörden sonra söz alan hayırsever büyüğümüz Sayın KUBALI ise konuşmasında:

"Sayın Valim, Sayın Milletvekillerim, Saygıdeğer Rektörüm, Kıymetli Belediye Başkanım, Değerli Hocalarım, Sayın Konuklar, Sevgili Öğrenciler ve basınımızın değerli temsilcileri,

Sayın hocamın da buyurdıkları gibi, bizler hayırlı ve mutlu bir iş için burada toplanmış bulunuyoruz. Üniversitemize ve öğrencilerimize hizmet verecek bu sağlık merkezinin açılış törenine, bendeniz de katkıda bulunma şerefine nail olduğum için davet edildim.

Meslek sahibi olup, hayat yolculuğuna başladığım ilk günlerden beri doğup büyüdüğüm, gençliğimin geçtiği ve beni yetiştiren şu memleketime bir şeyler kazandırmak, ona olan borcumu ödemek arzusu nu daima yüreğimde taşıdım.

İlk olarak bu amacımı gerçekleştirmeme Yeşilburç köylüleri vesile oldu. Köylere bir cami yaptırmışlar, ancak minaresini yaptır-

ma imkanı bulamamışlardı. bana başvurdu- lar ve destek istediler. Taleplerini memnuni- yetle karşıladım. Cenab-ı Allah, 1998 yılında o camiye bir minare yaptırmamı ve böylece memleketime bir şeyler kazandırma arzumu ilk defa gerçekleştirme fırsatını bana nasip etti.

Aslında, memleketime daha da bir şeyler yapmak, bir şeyler kazandırmak istiyordum. ancak, memuriyet statüsünde çalıştığım için, bunların hemen mümkün olmayacağını da idraki içindeydim. Sonunda emekli oldum. Hayatın normal akışı içinde büyüklerim birer birer hayata veda ettiler. Onlardan miras kalan tarlalar, Niğde belediyesince imara açıldı. Kısacası, gerçek niyetimi bilen Cenab-ı Allah'ın lütfu ile edindiğim ekonomik güç sayesinde içimde- ki arzumu gerçekleştirme fırsatına kavuştum.

Daha sonra, ilk olarak ilim yuvası olan Niğ- de'deki üniversitemize bir katkıda bulunma- yı düşündüm. Birkaç sene önce, o zamanki rektörümüz sayın Prof. Dr. Adnan görür be- yefendi ile görüşme imkânı buldum. Ancak, yaptığımız görüşmede bana uygun koşullar- da mutabık kalamadığımız için, bu arzumu

gerçekleştirme imkanı bulamadım. Bunun üzerine, zamanın Niğde valisi sayın Necmet- tin KILINÇ beyle de temas kurdum. Ama, on- dan da beklediğim olumlu ve bana uygun bir sonuç alamadım.

Ben, her şeye rağmen arzumun tahakkukunda ısrarlı ve kararlı idim. bu arada üniversitemize yeni bir rektör atandığını duydum. Kendisini tanıımıyordum, ama şansımı bir daha denemek istedim. Saygıdeğer rektörüm sayın Prof. Dr. Muhsin KAR beyle görüş- tüm, gayet olumlu cevap aldım. Görüşme benim şartlarıma da uygun geçtiği için, düzenlenen ve karşılıklı imzalanan bir protokolle hemen işe başla- dık.

Hızla devam eden ve iki sene dolmadan ta- mamlanan inşaat sonrası üniversitemize kazandırılan sağlık merkezimizin açılışında da aranızda olmak bana kısmet oldu. Şu an sizlerle birlikte ben de bunun sevinç ve mut- luluğunu duymaktayım. Bu vesileyle, sayın rektörümüz Muhsin KAR ve rektör yardımcısı Sayın İlyas GÖKDEMİR beyefendilere ve emeği geçen herkese sonsuz şükranlarımı sunuyorum.

Kendilerine, bir arzumu gerçekleştirmeme aracı oldukları ve bu sonsuz mutluluğu yaşadıkları için hayatım boyunca duacı olacağımı ifade etmek istiyorum.

Bu sağlık merkezinde çalışacak doktor, hemşire ve diğer sağlık personeline isabetli teşhisler ve başarılar; burada sağlık sorunlarına çare aramak üzere gelecek başta sevgili öğrencilerimiz olmak üzere, üniversite camiamız çalışanlarına da acil şifalar ve sağlıklar niyaz ediyorum.

Benim bağış ve Niğde'mize bir şeyler kazandırma hevesim elbet burada ve bununla da sınırlanmış değil. Nitekim ODTÜ Niğde kolejinin yöneticisi Sayın Burkay EREN beyefendinin, beni okullarına davetlerinde iletmiş oldukları talepleri üzerine, bahsi geçen okula bir bilgisayar laboratuvarı kazandırarak bu mutluluğu bir kez daha yaşama imkanına kavuştum.

Ben konuşmama son verirken, özellikle bir konuyu dile getirmek istiyorum. Niğde'mizin gerek içinde, gerekse diğer şehirlerde yaşayan pek çok varlıklı insanı vardır. Onlara buradan bir çağrı yapıyorum ve : "gelin, şu Niğde'mize. Herkes kendi çağında birer yatırım yapsın, katkıda bulunsun. Şu şehrimizi kalkındıralım, marka şehir yapalım. Üniversitemizin senelerdir yaptığı katkılar gibi."

Açılan sağlık merkezinin, üniversitemiz camiası ve öğrencilerimiz için bir kez daha hayırlı ve uğurlu olmasını diliyor ve son olarak bu mutlu güne teşekkürlerinizden dolayı hepimize sonsuz şükranlarımı, sevgi ve saygılarımı sunuyorum." diye tamamladı.

Sayın KUBALI'dan sonra söz alan Belediye Başkanımız Sayın Emrah ÖZDEMİR yaptığı konuşmada " Niğde'yi bir taç olarak düşünürsek Üniversitemiz bu taçtaki pırlantadır. Bu nedenle Üniversitemizi önemsiyoruz ve Niğde Belediyesi olarak Üniversite için yapılacak her türlü yatırıma sonuna kadar destek olacağız" dedi.

Niğde CHP Milletvekili Sayın Ömer Fethi GÜRER ise yaptığı konuşmasında " Bugün, bura-

da geçmişte Niğde'ye değer katmış birçok ailenin mensuplarıyla bir aradayız. Niğde'nin gelişmesine katkı vermiş aileleri anlatmaya ciltlerce kitap yetmez. KUBALI ailesi de bu ailelerden birisidir. KUBALI adının da Üniversitemizde yaşatılması önemli bir değerdir." sözlerine yer verdi.

AK Parti Niğde Milletvekili Sayın Selim GÜLTEKİN ise konuşmasında " Sağlık Merkezimiz, İnsanı Yaşat ki devlet yaşasın" sözüne yaraşır çok değerli bir yapı olmuş. Bu yapının oluşmasına katkı sağlayan KUBALI ailesine teşekkür ediyorum. Süheyla - Hürrem KUBALI Sağlık Merkezi inşallah başkalarına da örnek olur ve ilimize daha çok yatırımlar gelir." dedi.

Açılış töreninde son olarak söz alan Valimiz Sayın ŞİMŞEK " Hayırseverler tarafından gerçekleştirilen yatırımlar, devletimizin Kamu hizmetlerini yerine getirmedeki yükünü azaltıyor ve devlet kendisini daha güçlü hissediyor." diyerek başladığı sözlerini: "Süheyla - Hürrem KUBALI Sağlık Merkezini Niğde'ye, Üniversitemize kazandıran Sayın Hürrem KUBALI ve ailesine teşekkür ediyorum ve gerek Niğde'de gerekse başka yerlerde yaşayan hayırsever Niğdelileri de bu tür yatırımlar yapmaya davet ediyorum." diyerek tamamladı.

Tören, protokol üyelerinin Süheyla - Hürrem KUBALI Sağlık Merkezi'nin açılış kurdelasını kesmesinin ardından sona erdi.

Başkent - Niğde Vakfı Yönetim Kurulu olarak Saygıdeğer Büyüğümüz Hürrem KUBALI gerek Üniversitemize gerekse ODTÜ Kolejine yapmış olduğu destekler nedeniyle içtenlikle kutluyor ve Üniversitemiz ve ODTÜ Koleji için göstermiş olduğu destek ve cömertliği Vakfımız için göstermesini umuyor ve bekliyoruz.

NIĞDELI HANIMLAR PEMBE KÖŞK'TE

Leyla ALKAN
Emekli Öğretmen

25 Ekim 2019 günü Başkent - Niğde Vakfı Kadınlar Kolu olarak Pembe Köşk'e gittik. Biz Niğdeli kadınlar hep birlikte, Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren büyük Ata'ya ve O'nun sağ kolu olan İsmet Paşa'ya ev sahipliği yapan Köşk'ün 91 yıllık geçmişini, tarihini teneffüs ettik.

Saat 14.00'te topluca köşke davet edildik. Tam saatinde, Sn. İNÖNÜ'nün kızları Sn. Özden TOKER büyük bir sevecenlikle bizleri karşıladı. Hepimizin ellerini teker teker sıkarak Vakfın kırmızı güllerden oluşan çiçeğini de Kadınlar Kolu Başkanımız Nihal ESEN'den alıp teşekkürlerini sundu. Rahmetli annesi Mevhibe Hanımefendi'nin Niğdelileri hayatı boyunca övgüyle hatırladığını, 1922 yılı yazında Malatya, Sivas, Kayseri üzerinden geldiği Niğde'deki misafirliğini ve Niğdelilerin alicenaplığını hiç unutmadığını minnetler yad ederek, Niğdelilere bir gönül bağı olduğunu ifade etti.

Sonra da, 1923 yılında bir bağ evi olarak alınmış konağın, tamirinden sonra 1925 yılında taşındıkları bu evi gezdirmeye başladı.

ATATÜRK'ün sık sık gelip yemek yediği 30 kişilik şahane yemek masasını gördük, üzerinde kristal bardak ve porselen yemek takımlarının sergilendiği yemek odasından başlayarak, 1927 yılında Ata'nın

arzusu ile ilave edilen salon kısmında, Ankara'da ilk balo yapılan bölüme geçtik.

Duvarlarda Ata'mızın, Paşa'mızın ve İNÖNÜ ailesinin fertlerinin çok güzel fotoğraflarını hayranlıkla seyrettik.

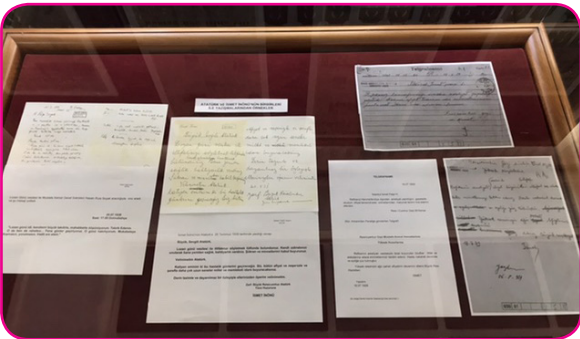
Küçük bir salonda Yılmaz BÜYÜKERŞEN'in yaptığı, canlı gibi duran İNÖNÜ'nün yüzbaşı üniformalı heykeli karşısında büyüledik.

O salonda İNÖNÜ'nün gösterişli Osmanlı üniforması ile çekilmiş resimlerini, kıyafetlerin asıllarını, Mudanya Mütarekesini imzalarkenki sade kıyafetini, aradaki farkı yorumlayarak seyrettik.

Cumhuriyetimizin 2. Cumhurbaşkanı'nın eşi olarak Mevhibe Hanımefendi'nin çağının en zarif, en Avrupai, el emeği ve olağanüstü şık kıyafetlerini ve aksesuarlarını izlerken, Türk kadını'nı bütün dünyaya ne kadar çağdaş olarak kanıtladığı ve temsil ettiğinden gururlandık, hayranlığımız tavan yaptı.

Sn. Özden Hanım, yaşını göstermeyen bir enerji ile ATATÜRK ve O'nun manevi kızı Ülkü ile yemekte beraber olduklarını, Ata'nın çocuklara gösterdiği sevgiyi anlatırken o günleri yaşadı, bizlere de yaşattı.

Gezimizin bitmesine yakın Sn. Gülsün BİLGEHAN'da köşke gelerek bizleri onurlandırdı.

Niğdeli hanımların İNÜNÜ sevgisini, İNÖNÜ ailesine anlattıkları özel konuşmaları zevkle dinledi.

Tarih kokladık. Köşkün duvarlarında yaşanmışları yaşadık. İçinde Ata'mızın, İNÖNÜ'müzün, yaşadığı ortamı paylaşmanın heyecanı gözlerimizi yaşarttı. Kıyafetlere, fotoğraflara, eşyaların, mobilyaların güzelliğine, örnek bir aile yaşantısına ortak olmaktan büyük heyecan duyduk.

Tarihe mal olmuş koca İSMET Paşa'nın kızı ve torunu Niğdeli hanımları sokak kapısına kadar uğurladılar.

İnsan-i erdem ve olgunluğun ne olduğu bilincine vardık bizlerde.

Bize bu güzel gezinin hazırlanmasını sağlayan Sn. Alper GÖNCÜ'ye Yönetim Kurulu Üyemiz Semra AKKOÇ'a, örnek bir Niğde kadını olan Nihal ESEN'e bu tarihi atmosferi yaşattıkları için sonsuz teşekkür ederiz.

Bundan sonra Pembe KÖŞK'ün önünden orayı tanımanın övüncü ile, içimizden selamlayarak geçeceğiz.

FİLYOSA YOLA ÇIKTIK, BİR HİKAYE YAZMAYA

Semra AKKOÇ

Her yola çıkışın bir hikayesi var. Bizim hikayemiz, bu kez yolumuz Çaycuma- Filyos dedi

Filyos güneşin dağlarla denizi birleştirdiği en güzel yerlerden bir yer. Filyos'ta güneş, o dağların güzel yeşil örtüleri arasında, hep denizden batar. O yeşil örtülerle kaplı Filyos Kalesi'ne çıktığında karşı tepeye ya da aşağı sahile kanatlanıp uçmak istersin. Birçok kez gittiğim muhteşem doğaya dostlarla gitme telaşı ve merakıyla yolculuk erken saatte başladı.

Sabah saatlerinde bir telaş bir telaş, araçta dost yüzler birikmiş. Dingin ve huzur dolu insan yüzleri, meraklı gözler, istekli ve bu macera bizim hikayemiz olacak bakışları her yerde canlanıyor.

İlk durağımız "toprağın yeşile, insanın yemeğe doydğu yöre" Mengen'di. Mengen'de durup, Lezzet Dünyası sofrasının sağladığı tüm kahvaltı lezzetlerini tattık.

Mengen Batı Karadeniz Bölgesi'nde Bolu'nun bir ilçesi, her yanı yeşille örtülü. Arazi, Karadeniz'e yakışır biçimde engebeli, sert ve samimi. Bu toprakların en önemli özelliği, yıllardan beri adeta babadan oğula devam eden çok ünlü aşçılar yetiştirmesidir. Buralarda her türlü yemeği lezzetli biçimde yapmakla kalmayıp, bunu bir sanat haline getirmiş, bir

sanatçı kişiliğiyle süsleyip, sadece damağa değil, göze de hitap eden bir sofraya düzeni kurmuşlar. Burada her yıl Ağustos'ta geleneksel "Mengen Aşçıları ve Turizm Festivali" düzenleniyor. Muhteşem kahvaltılığı tadarken "Ağustos'ta gelmek gerek buraya" diye geçirdim içimden.

Mengen balı, tereyağı, yumurtası derken çok yemişiz, rehber uyardı yola çıktık. Mengen'den çıkınca Çaycuma'ya gitmek için Devrek'ten geçiyorsunuz. Devrek derin ve deli ormanların insana huzur verdiği bir ilçe. Bastonu ünlü. Aslından ağaçtan ne yapılıyorsa burada o yapılıyor. Meraklı gözlerle bakan Devreklileri araçtan izleyerek asıl hedefimiz Çaycuma'ya geldik.

Çaycuma'ya geldiğinizde sizi Filyos Çayı karşılar. Işıklardan sağa dönüp, dereyi köprüden geçtiniz mi ünlü köy pazarına ulaşırsınız. Köylü bahçesinde, yöresinde ne ektiye ne biçtiye burada sergiler. Ceviz, kestane, tereyağı, hurma, süt, manda yoğurdu, karalahana, mısır ve mısır unu, muşmula, buradaki yöresel adı beş bıyık, döngel, sebze, kısacası Karadeniz'e has her şeyi bu pazarda en taze ve el değmemiş haliyle, organik olarak bulabilirsiniz.

Yöre halkıyla konuştuğunuzda o güzel insanların sadece o yöreye özgü şivesini duyarsınız. Çaycuma

şivesi 11. Yüzyıldan beri çeşitli değişimlerle varlığını koruyan "Nazal"ın "n" sesi Çaycuma ağzında "y" sesine dönüşür. Belirgin özellik olarak iç seste "g" sesi "u" sesine dönüşmüş, yerel şivede bu özellik konuşurken o samimi ve kendiliğini bırakmamış özgün konuşmayla beni büyülüyor.

Köylüler şivesiyle ve misafirperver tavırlarıyla da sattıklarından ikram ediyorlar. Pazarın tamamını gezmişiz. Bir bakıyorum herkesin elleri dolu. Herkes bu kadar organik ürünü görünce çantalarını doldurmuş. Toplanıyor ilçenin en güzel bölümüne, Filyos'a çeviriyoruz yönümüzü.

Deniz kokusu ve yeşile bürünmüş bu yörede ilk durağımız Filyos Kalesi ve Teion - Billaos Antik Kenti.

Çaycuma'nın tarihteki adı Paflagonya'dır. Kimi kaynaklarda Paflagonya bölgesinin batı sınırını Filyos Çayı'nın oluşturduğu yazmaktadır. Karadeniz kıyısındaki Tios Kenti'nin (Filyos) adı bir Miletos kolonisi olarak geçiyor. "TİOS" Antik Kenti, Bithynia Bölgesini, Paphlagonia bölgesinden ayırdığı belirtilen kentin hemen doğusunda denize dökülen Billios Irmağı'nın yani Filyos Çayı'nın hemen ağzında kurulmuştur. Tarih sahnesine ilk olarak Friglerle ortaya çıkan Filyos, bu uygarlığa uzun süre ev sahipliği yapmıştır.

Filyos'un iki hakim tepesi var. Bir tarafı kalesinden oluşuyor. Kaleye çıktığınızdaki manzara sizi büyülüyor. Denizin mavisini, dağların yeşili ve gökle buluşan ufuk çizgisi tüm dostları bir fotoğraf yarışına sürüklüyor.

Kale Kültür Bakanlığı tarafından düzenlenmiş ve koruma altına alınmış. Bir açık hava müzesi şeklindeki kaleye giriş ücretsizdir. Tarihi eserlerde Miletos, Asur, Lidya, Kimmerler ve Doğu Roma kalıntıları görülüyor. Filyos Çayı'nın Karadeniz'e döküldüğü alanda kurulu Filyos antik kendi, önceleri Billaios adıyla biliniyordu. Bu ad "Su geçidi olan yer" anlamına gelen Pailaios sözcüğünden türemiştir. Frigler zamanında Tios adında bir rahip tarafından Miletos'a bağlı bir koloni olarak kurulmuş olan kentin adı sonradan zamanla Tios, Tieio, Teion ve Tion olarak değişmiş ve nihayet bugünkü adını almış. Ticari

amaçla kurulan kent ilk çağda Karadeniz'in kuzeyinden getirilen malların boşaltıldığı önemli bir ticari liman merkezi olarak bilinmektedir. Bugün liman ve kentin bir bölümü denizin altıdadır. Filyos'un Roma himayesine girmesi ise M.Ö 70 yılında başlamış. Yazıtlardan ve sikkelerden Roma İmparatorluğu döneminde imparatorların ve valilerin kentin kalkınmasına önem verdikleri anlaşılmaktadır.

Kaleden tüm Filyos görülmektedir. Bir uçtan diğer uca insanın kuş olup uçağı geliyor. Solda yeşillikler içinde tren yolu görülmektedir. Yeşilliklerin içinden bir tren geçtiğini gördüğümüzde heyecanlandık. Bu demiryolunun Ankara - Zonguldak arasında önce kömürle başlayıp insanla devam eden bir hikayesi vardır. Demiryolu bölgenin gelişmesinde önemli rol almıştır. .

Tren yolunun aşağısında ise kağıt fabrikası görülmektedir. SEKA'ya ait olan fabrikanın 1965 yılında temeli atılıyor. Fabrikada bölgenin gelişmesine ve göç almasına neden olmuştur. Çaycuma'nın Güneydoğusuna ve Filyos Çayı'nın karşı yakasına kurulan fabrikanın tümüyle merkezden kopmaması için, önemli bir kararla, sosyal tesisler fabrika sahasına değil de, at yarışlarıyla güreş müsabakalarının gerçekleştirildiği yere yapılmış. Kaleden bakıldığında tepeden aşağıya denize doğru tren yolu ve fabrika harika bir manzara arz ediyor.

Kalede fotoğraf çekmeye doyamadık. Araca dönerek ay şeklindeki Filyos sahiline doğru yola çıkıyoruz. Sahile ulaşmak için Filyos'un ilk ışıklarından tren yolunu geçmeniz gerekiyor. Ankara'dan gelen herkeste denize bir hasretlik var. Araçtan inen herkes sahile koşuyor. Deniz çarşaf gibi ve tertemiz burada. İnsanın hemen giresi geliyor. Ankara'ya en yakın denizin plajı ince kumdan oluşuyor. Sahilinin adı sevgi yolu olan kordon boyunca, boydan boya yürüyoruz.

Burası tekne turları, taze balığı, kalesi, antik kenti ve doğasıyla keyif dolu bir yer olduğunu bize karnılıyor.

Madencilik yörede yıllarca en önemli geçim kaynağı olmuştur. Maden işçiliği tarımdan erkeği uzaklaştırmıştır. Burada yıllarca erkekler madende, kadınlar ise tarlada emekçi olmuştur.

Denizin keyfi, daha yeni denizden gelmiş balık keyfiyle sürdü. Taze mezigit, hamsi ve istavrit mangalda pişirilerek ikram edildi. Balığa doymak başka, tada doymak başka. Tadına da doyamadık. Denizin yanında yediğimiz balıklardan, her tabağımız tükendiğinde yeniden istedik. Güzel güleç yüzlü restoran sahibi tabağımızı her defasında doldurdu.

Karnımızın doyduğu ama Filyos'a doymadığımız akşam saatlerinde güneş, denizde bıraktığı kızılılıkla batmaya başladı. Herkes sahile fotoğraf çekmeye

indi. Güneş hiç batmasa ve yarısı denizde yarısı deniz üstünde böyle bize baksa diye düşündüm.

Kuşların eşlik ettiği manzarayı en azından birkaç saat biz gidene kadar dondurabilsek. Kızıl bir çarşaftan denize güneşi batırıp çayımıza keyif yapmışlar. Çay, deniz, güneş ve kızilla mavinin buluştuğu muhteşem gökyüzü. İnanın Filyos gidilecek, ama dönülmeyecek bir sahil kasabası.

Her yolculuğun bir hikayesi vardır. Her hikayenin insanları ve yerleri. Yerler insanları bekler. İnsanlar yerleri gözler. Biz hem insanları, hem yerleri gözledik. Karadeniz'in bu şirin yerinde Filyos'ta bir hikaye yazdık.

İnsanlar ve yerler kalbe sokulan dostluk çakısı gibi kalbimize girdi. Her biten gezinin hüznü, yenisinin heyecanı ve merakıyla sonlanır. Aslında son değildir, her yeni gezilerin başlangıcıdır. Bu gezide tüm emeği geçen ve katılan herkese teşekkürler. Yepyeni başlangıçlarda, heyecanlarda ve hikayelerde buluşmak dileğiyle hoşça kalınız.

Hazırlayan:
Muharrem ÖZMEN

Vakfımızdan Haberler

NIĞDELİ ÖĞRENCİLERİMİZİN 2019 - 2020 DERS YILI 1. DÖNEM, EĞİTİM YARDIMLARI ÖDENDİ

Vakfımızca, Ankara'daki devlet üniversitelerine bu yıl yeni kaydolun ve yardım talep eden öğrencilerimizden, yardım almaları uygun görülenler ile önceki yıllardan yardım alan öğrencilerden, getirmiş oldukları belgeleriyle başarılarını kanıtlayan ve yapılan yardımın devamı uygun görülenlerin 2019-2020 ders yılı 1. Dönemi yardımları için ödeme talimatları verildi.

Vakfımız merkezinde 10 Kasım 2019 günü, bu amaçla düzenlenen kahvaltılı toplantıya, mazeretleri nedeniyle katılamayanlar dışında öğrencilerimizin büyük çoğunluğu ve Yönetim Kurulumuz Üyeleri iştirak etmişlerdir.

Sıcak ve samimi bir havada tamamlanan kahvaltı sonrası, öğrencilerimize ödeme talimatları verildi.

Vakfımızca, bu yıl önceki yıllardan devam edenlerle birlikte, sadece ve sadece Ankara'daki devlet üniversitelerine yeni kayıt yaptıran ve okuyan 34 öğrencimize yardım yapılabilmektedir. Vakıf Yönetimi olarak temel amacımız daha fazla sayıda ve hatta Ankara dışındaki Devlet Üniversitelerinde okuyan Niğdeli öğrencilerimize de yardım yapmak ve yapabilmektir. Ancak, Vakfımıza yapılan yardımların sınırlı olması bu amacımızı gerçekleştirmemizi büyük ölçüde engellemektedir.

Şöyle ki yıllar önce Niğde'de dillendirilen "Vakıf açklara yardım ediyor; kapalıları yardım etmiyor" şeklindeki çirkin bir dedikodu nedeniyle Niğde'deki Niğdelilerden Vakfımıza hemen hemen hiç destek gelmemektedir. Gelen yardımların büyük bir bölümü Niğde dışındaki Niğdelilerin bağışlarıdır. Dahası, bir akli evvelin iki yıl kadar önce, Ankara'da hangi amaçla oluşturulduğunu halen tam olarak yorumlayamadığım "Niğdeliler Platformu" isimli Whatsapp grubunda yazdığı "Vakıf sağıcılara yardım yapmıyor, solculara yardım yapıyor" iletilisinden sonra, ne yazık ki Niğde dışındaki Niğdelilerden gelen yardımlar da kısmen azalmıştır. Bilinmelidir ki Vakfımız Yönetiminde her görüşten arkadaşları-

mız yer almaktadır ve bizler kendi görüşlerimizi Vakfın kapısından girerken, kapı dışında bırakarak içeri giren kişileriz; yardım yapılacak öğrencileri belirlerken de kesinlikle ve kesinlikle "Açık - Kapalı", "Sağcı - Solcu" ayrımı yapmayız, yapmıyoruz. Bu konuyu, 16 Ocak 2019 günü Vakfımızı ziyaretleri sırasında Valimiz Sayın Yılmaz ŞİMŞEK ile o dönemin Belediye Başkanı Sayın Rifat ÖZKAN'a da aktarmıştım.

Sayfamızda yer alan ve yardım alan öğrencilerle çektiğimiz fotoğrafları inceleyen okurlarımız, dile getirilen çirkin söylentilerin ne denli asılsız olduğunun hemen farkına varacaklardır.

Ayrıca, burada bir başka konuyu da istemeyerek ve üzülerek dile getirmek zorundayım. Biz yine Merkez İlçe- Diğer ilçeler ayrımı yapmaksızın Niğde'nin her tarafından yapılan eğitim yardımı taleplerine -kriterlerimize uygun olmak şartıyla- olumlu yaklaşıyoruz. Ama, ne yazık ki Merkez ilçe dışındaki ilçelerden de yeterli desteği alamıyoruz.

Vakıf Yönetimlerinde Başkan Yardımcısı, Başkan ve Üye olarak görev aldığım 2014 yılından bugüne değin en fazla sayıda öğrencimize yaptığımız (Öğrencilerin %40'ı) BOR ilçemizden sadece 6 kişiden- ki onun da 3'ü Niğde Lisesi'nden Sınıf arkadaşım (Akın GÖNEN, Oktay ERTUĞRUL, Metin KOÇAKER, biri sınıf arkadaşımın getirdiği iş adamı (Cumali KILIÇ), biri de benim öz yeğenim Murat TECİMER ve Sayın Leyla ALKAN'dan -kayda değer eğitim yardımı desteği alabildik. Keza yine Ulukışla'dan da lise arkadaşım Ceyhan DEMİR'den ve Çiftlik'ten de iş adamı hemşerimiz Kudret AYHAN'dan dişe dokunur anlamda destekler sağlandığını itiraf etmek zorundayım.

En büyük desteği de halen 13 öğrencimize burs, veren İstanbul'daki Çamardılı iş adamı değerli hemşerimiz Sayın Behzat ECEMİŞ'ten aldık ve almaktayız.

Sayın ECEMİŞ'e, aynı şekilde, son yıllarda 3-4 öğrencimize burs imkanı sağlayan Sayın Fatih SÖNMEZ ile Vakfımızdan burs alarak eğitimini tamamlayıp iş gücü sahibi olduktan sonra geri dönüş yaparak öğrencimize burs veren Sayın Şerife ERDOĞAN'A DA GÖNÜLDEN ŞÜKRANLARIMIZI SUNUYORUZ.

Diğer yandan kendilerine NİĞDEmiz dergisi gönderilen yaklaşık 600 abonemizden, dergimizin yıllık katkı payı olan 40 TL'yi Vakfımıza gönderenlerin sayısı da üzülerek dile getirmek istiyorum ki 100 kişiyi ancak buluyor. Kalan 500 kişinin sadece ve sadece katkı payı olan 40

TL'yi göndermeleri durumunda bile şu an için en azından 20 öğrencimize daha yardım imkânı bulabiliriz.

Son olarak, Niğde kimliği taşıyan ve ili Niğde olan tüm hemşerilerimizden dergi katkı payları ile Vakfımız eğitim yardımı desteklerini bekliyoruz.

ŞERİFE ERDOĞAN'A ŞÜKRAN PLAKETİ

NİĞDEmiz dergisinin 109. Sayısı 21. Sayfasında, "Vakfımızdan Haberler" bölümünde, "25 Nisan 1992 tarihinde resmen kurulan Vakfımızca, Vakfın kuruluş amaçları doğrultusunda, geçen süreçte en azından 1000'den fazla öğrenciye eğitim yardımı yapıldığını; ayrıca, Vakfımız aracılığıyla hayırsever kişiler tarafından çok sayıda burslar verildiğini" dile getirmiştik.

Öte yandan "Vakfımızca desteklenen bu öğrencilerin Kaymakam, Doktor, Mühendis, Avukat, Hakim, Savcı, Öğretmen vb. meslek sahibi olmalarının Vakıf Yönetimi olarak mutluluk verici bir olay" olduğuna da değindikten sonra "Her ne kadar, prensip olarak Vakfımızca yapılan yardımlar ve verilen burslar karşılıksız olsa da, gönül arzu ediyor ki bir zamanlar yardıma ihtiyacı olduğu için Vakfımıza başvuran gençlerin kendilerinden yıllar sonra Üniversite çağına gelen arkadaş ve kardeşlerinin de bu yardıma ihtiyaçları olacağını unutamamaları gerektiğini ve onlar için - iş, güç sahibi olduklarında- bir kerecik de olsa ve karınca kararınca Vakfımıza el uzatmalarını, eğitim desteği vermelerini beklediğimizi" hatırlatmıştık.

Ancak, uzun yıllardır "Hayal olmanın" ötesine geçmeyen, geçemeyen bu beklentimiz ümitlerimizi kestiğimiz ve hiç beklemediğimiz bir anda, geçen yıl Ağustos ayı başlarında, Şerife ERDOĞAN isimli bir kardeşimizin telefonla beni arayıp, "Ben geçmişte Başkent - Niğde Vakfı'ndan burs alarak okudum, eğitimimi tamamladım. Şimdi çalışıyorum. Ben de Vakfınız aracılığıyla bir öğrenciye burs vermek istiyorum."

demesiyle ilk kez gerçekleşti. Sayın ERDOĞAN'a bu konuda 3 Kasım 2018'i beklemesini söylemişim. O gün Vakfımıza teşrif eden ve aslen Çiftlik Azatlı Kasabası'ndan olan Şerife ERDOĞAN kardeşimize, burs vermesi için yine Çiftlik Bozkoy Kasabası'ndan, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencisi bir kızımızı yönlendirdik. Vakıf Yönetimi olarak bizler de bu yıl, geçen yıl "Vakfımızda bir ilk"i gerçekleştiren Sayın ERDOĞAN'a bir şükran plaketi vermeyi kararlaştırdık. Bu plakette, kendisine özellikle 2020 ders yılı 1. Dönemi için, öğrencilerimize ödeme talimatlarının verildiği 10 Kasım 2019 günü sunulmasının da daha uygun olacağını düşündük. Değerli kardeşimiz için hazırlanan Vakfımızın Şükran Plaketi Vakıf Başkanı Sayın Ali KURTARAN tarafından, 10 Kasım'daki kahvaltılı toplantı sırasında - yardım alacak öğrencilerimize örnek olması ve onları da motive etmesi ümit ve beklentisiyle- sunuldu.

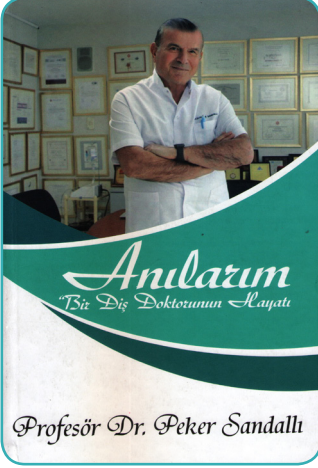
Sayın ERDOĞAN'a bu örnek davranışı için bir kez daha ve içtenlikle şükranlarımızı sunuyoruz.

ANILARIM BİR DİŞ DOKTORUNUN HAYATI

Muharrem ÖZMEN

Eğitim camiasının dev çınarlarından ve Niğde Dumlupınar İlkokulu'nun Başöğretmenlerinden, 1965 yılında kaybettiğimiz Merhum Hıfzı SANDALLI ile 2017 yılında hayata veda eden Sevgili öğretmenimiz Merhume Nazire SANDALLI'nın 2. oğulları olarak

Niğde- Kayardı Bağlarında, 22 Temmuz 1938'de dünyaya gözlerini açan; ancak, nüfusa kaydı bağ evinden şehre taşındıktan sonra yaptırıldığı için doğum günü 22 Aralık 1938 olarak bilinen Niğde'mizin gururlarından Prof. Dr. Peker SANDALLI Hocamızın, "ANILARIM, Bir Diş Doktorunun Hayatı" isimli kitabı çıktı.

PEKER Hocamız, kitabının yazılmasında bir redaktöre gerek duymamış; an be an hatırladığı olayları, doğaçlama olarak ve dizgisini dahi kendisi yaparak hazırlamıştır. Prof. Dr. Sayın Peker SANDALLI doğumu ve çocukluğundan günümüze değin geçen yaşamını akıcı, sürükleyici ve samimi bir dille anlatıyor bizlere...

1940'lı yıllardaki Niğde'yi anlatan Değerli Hocamız, bağlarda yapılan festivalleri (Cumalar) , Karagöz - Hacivat oynattığı günleri; gençlik yıllarında Niğde Lisesi'ndeki arkadaşlarını ve onların Hollywood yıldızlarına olan benzerliğini; Üniversite hayatını, Diş Hekimliği Okulunu birincilikle bitirmesini, akademisyenlik yıllarını, yedek subaylık anılarını; başta Merhum Sakıp SABANCI ve Merhume Halide Edip

ADIVAR olmak üzere diğer dost ve hastalarıyla olan anılarını çeşitli anekdotlarla ve fıkralarla da süsleyip zenginleştirerek okuyucularına aktarıyor.

Aynı şekilde, Değerli Eşi Pelin Hanımla tanışmasının ilginç öykülerini de sıcak ve samimi bir dille anlatan Hocamız, Türkiye'de Periodontoloji ihtisası yapan, diş eti nakli yapan ve Türkiye'de ilk Oral İmplantoloji ve Periodontoloji Ana Bilim Dallarını kurması yanında, ilk implant uygulaması yapan diş doktoru olma gibi nitelikleri de gururla taşımaktadır.

Bir dönem, Türk Diş Tabipleri Birliği Başkanlığı da yapan Sevgili Hocamızın, bir kongrede yapmış olduğu konuşmadaki "İdeal bir diş hekimliği, ancak yetenekli, bilgili, yenilikleri takip eden bir diş doktoru, dikkatli bir yardımcısı ve iyi bir diş teknisyeniyle gerçekleştirilebilir." sözüne, Saatli Maarif Takvimi'nin 22 Kasım tarihinde Diş Hekimliği Gününde yer verilmesi de ayrıca bir övünç vesilesidir.

Değerli Hocamız, Niğde ile bağlarını asla koparmamış olup, her yıl küçük kardeşi Prof. Dr. Türker SANDALLI ve eşleri ile 2 kez Niğde'ye gelerek Kayardı Bağları Hıfzı SANDALLI sokağındaki bağ evlerinde birkaç gün geçirdiklerini gururla anlatıyor.

Saygıdeğer Hocamız Peker SANDALLI'nın Rahmetli Annesi Nazire Rahmetli Babası Hıfzı, Rahmetli Ağabeyi İker SANDALLI'nın aziz hatıralarına ithaf ettiği kitabını, aşağıdaki adresten 60 TL bedelle temin edebilirsiniz. Kitaptan elde edilen gelire, Niğde'de Dumlupınar İlkokulu'ndaki ihtiyaç sahibi öğrencilere ayakkabı yardımı yapılmıştır ve yapılacaktır. Sonsuz Saygılarımla.

Kitap İsteme Adresi: Remzi Kitabevi Rumeli Caddesi No:44 Nişantaşı-Şişli/İSTANBUL

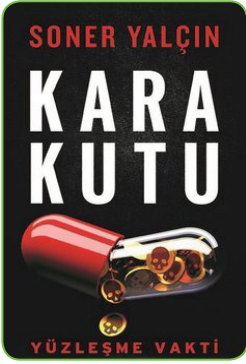
Tel: 0212 234 54 75 E-mail: post@remzi.com.tr

YENİ KİTAPLAR

Hazırlayan
Uz. Dr. Y. Nadi ÖZDAMAR

KARA KUTU YÜZLEŞME VAKTI

SONER YALÇIN

Rockefeller'in kozmik oda-sındaki Türkler kim? Neyin karşılığı, ne kadar para aldılar?

- Gıdalarla hastalandırılıp, ilaçla öldürüyorlar.
- Kimyasal ilaç, hastalığı iyileştirmiyor daha da kronik hale getiriyor.

- Soner YALÇIN kullandığı ilaçları neden çöpe attı?
- En çok satan şeker ilacı öldürdü.
- Cinsel hayatı yok ettiler.
- 0-2 yaş çocukları için neden "DİKKAT" diye uyardı.
- Aşı olan çocuklar, aşı olmayanlara oranla daha fazla hasta olup, ölüyorlar.
- Modern tıp diye yutturulan anlayışı sorgulamalıyız.
- İlaç merkezli tıp anlayışı kısır döngüdür.

KARA KUTU Modern Tıp'la hesaplaşmak için yazıldı.

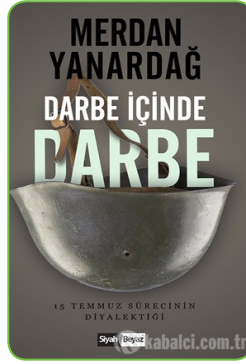
SONER YALÇIN KİMDİR?

Hüseyin Soner YALÇIN, 1 Ocak 1966 tarihinde Çorum'da dünyaya gelmiştir. Annesinin adı Cemile, babasının adı Mehmet Ali'dir. Anne tarafı Tercanlı, baba tarafı ise Horasanlıdır Sağlık Meslek Lisesi'ni bitirdi. Üniversite eğitimini Hacettepe Sağlık İdaresi Yüksek Okulu'nda tamamladı. İdari Bilimler konusunda yüksek lisans yaptı. 1987 yılında "2000'e doğru" adlı dergide çalışmaya başladı.

Güncel siyaset, Türk siyaseti ve politikası, derin siyaset ve komplo teorileri üzerine onlarca kitap yazmıştır. Halen Sözcü Gazetesinde köşe yazarı olarak çalışıyor.

DARBE İÇİNDE DARBE

MERDAN YANARDAĞ

Gazeteci Merdan YANARDAĞ binlerce belgeyi inceleyerek, tanıklarla konuşarak ve doğrudan izlediği olayları süzerek; Türkiye'nin 15 Temmuz 2016 FETÖ darbesine nasıl sürüklendiğini, bütün yönleriyle inceliyor.

Darbe içinde darbeyi deşifre eden Merdan YANAR-

DAĞ, Cumhuriyetin kader anlarının yaşandığı bir tarihsel dönemeci, diyalektik yöntemle analiz ediyor. Darbeyi asıl bastırان gücün, Yurtsever Subaylar ve Cumhuriyetçi askerler olduğunu kantlarıyla ortaya çıkarıyor.

MERDAN YANARDAĞ KİMDİR?

Gazeteci, yazar ve televizyon programcısı Merdan YANARDAĞ Sivas'ın Divriği ilçesinde doğdu. İlk, orta, lise ve üniversite öğrenimini İstanbul'da tamamladı. İTİA Siyasal Bilimler Fakültesi mezunudur. Marmara Üniversitesinde ise doktora çalışmalarını tamamladı.

Gazeteciliğe 1985 yılında Günaydın gazetesinde başladı. 1995 yılından itibaren düzenli olarak makale ve köşe yazıları kaleme aldı.

Halen Kurucusu olduğu ABC Gazetesi ve haber kanalı TELE 1'in genel yayın yönetmenidir. Bugüne kadar 13 kitabı yayınlanmıştır.

Niğdeli Fasulye Üreticileri İsyanda Niğdeli Fasulye Üreticileri 5 liraya sattıkları fasulyenin market raflarında 15 liraya satıldığını görünce "İçimiz yanıyor" diye isyan ettiler.

Patates 60 Kuruşa Düştü 2018'de tarlada 1 lira 50 kuruşa satılan patates üretimi arttı ancak 60 kuruşa bile alıcı bulamadı. Bu fiyat girdi maliyetlerini bile karşılamamaktadır diyen Niğdeli köylüler

Niğde'ye 10'u Uzman 17 Doktor Atandı Niğde Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesine Göz Hastalıkları, Dahiliye, Anestezi, Beyin Cerrahisi, Enfeksiyon Hastalıkları, Çocuk Hastalıkları (3 kişi) ve 2 Kadın Doğum Uzmanı ve 7 Pratisyen olmak üzere 17 doktor atandı.

Niğde Üniversitesi'nde Uluslararası Öğrenci Sayısı Arttı Niğde Üniversitesinde 2019-2020 Eğitim - Öğretim döneminde 54 ülkeden 7,9 uluslararası öğrenci bulunuyor.

Niğde'de Yaban Keçilerinin Sayısı 1400'e Ulaştı Niğde Çamardı Demirkazık Yaban Hayatı Geliştirme Sahasında 700 civarında olan yaban keçilerinin sayısı alınan tedbirlerle 1400'e ulaştı.

Niğde'de Kaçak Sigara Ele Geçirildi Niğde'de bir kamyonette 3 bin 250 paket kaçak sigara ele geçirildi. Suriye uyruklu 3 kişi gözaltına alındı.

Niğde'de "Milli Patatesler" Özel Sektöre Devredildi Niğde Patates Enstitüsü tarafından geliştirilen "Levent Bey" ve "Murat Bey" isimleri verilen yerli ve milli patatesler, düzenlenen törenle özel sektöre devredildi.

Niğde'ye Yılın İlk Karı Düştü Aralık ayı başında Çiftlik, Altunhisar gibi çevre kasaba ve köylere yağın kar 4 Aralık 2019'da Niğde Merkez ve Bor ilçesine de yağdı.

Niğde'nin Enflasyonu %12'yi Geçti Niğde'de Kasım ayında bir önceki aya göre perakende fiyatlar yüzde 0,45, toptan fiyatlar yüzde 0,21 arttı. Yıllık enflasyonu yüzde 12,05 oldu.

Niğde'de 4. Uluslararası Kısa Film Festivali Yapıldı Festival kapsamında Niğde Üniversitesine gelen "Ayla" ve "Müslüm" filmlerinin yapımcısı Mus-

tafa USLU, özellikle "Ayla" filminin birçok ülkede gösterimde olduğunu belirterek, "Müslüm" filminin de 7 milyon kişi tarafından izlendiğini söyledi.

Niğde'de Buzağı Yarışması Düzenlendi Niğde Gıda Tarım Fuarı kapsamında Niğde'de buzağı ve elma yarışması yapıldı. Birinci gelenlere Cumhuriyet altını verildi.

Niğde'de Yerel Üzüm Çeşitleri Korunacak Niğde Üniversitesi bünyesinde oluşturulan "Üzüm Koleksiyon Bağı" nda kaybolmaya yüz tutmuş üzüm çeşitlerinin adaptasyonları yapılarak koruma altına alınacak ve fidan üretilecek.

Niğde'de Doğal Yürüyüş Parkuru Açıldı Kentin turizm potansiyelinin geliştirilmesi amacıyla birinci etapta 2 bin 175 metrelik doğa yürüyüş parkuru açıldı. Yeşilburç Köyü ile Paşa Bağları arasında birinci etabı olan parkur, 3 etap olacak ve 12 km uzunluğa ulaşacak.

Niğde'de Aynı Yerde Kaza Bir Öğrenci Ağır Yaralandı Birkaç hafta önce iki kız öğrencinin ölümüne neden olan Bor yolunda, yeni bir kaza daha oldu, bir Üniversiteli kız ağır yaralandı. Niğde'de denetimsizlik halen artarak devam ediyor.

Niğde'de 1 Ayda 1 Milyon 665 Bin TL Trafik Cezası Kesildi Ekim ayı içerisinde Niğde'de 4 bin 427 sürücüye 1 milyon 665 bin TL trafik cezası kesildi. Trafik ekipleri 1 ayda 25 bin 706 aracı kontrol ettiler. Bunca denetime rağmen Bor yolunda iki Üniversiteli genç kızımız hayatını kaybetti.

İstanbul'da 95 Bin Niğdeli Yaşıyor Yaklaşık 16 milyon nüfusuyla birçok devletten daha kalabalık nüfusa sahip İstanbul'da 94.813 Niğdeli yaşıyor, sırasıyla en çok Sivas'lı (753 bin), Kastamonu'lu (554 bin), Ordu'lu (485 bin) yaşıyor. En az Burdur, Muğla ve Yalova'lı yaşıyor.

Niğde'de Patates Çiftçinin Elinde Kaldı Ekonomik kriz nedeniyle çiftçinin 90 kuruşa mal ettiği patates 60 kuruşa müşteri bulamıyor. Patateslerin %70'i depolarda çürümeye terk edildi.

Niğde'de Uyuşturucu Operasyonu 16 Gözaltı İl Jandarma Komutanlığı ekipleri, köy ve kasabalarda uyuşturucu madde satan 16 kişiyi gözaltına aldı.

Aile Boyu Atama AKP Kilis Kadın Kolları Başkanı Gönül ÖZTİN, eşi Erşan ÖZTİN'i İl Sağlık Müdürlüğünde Destek Hizmetleri Başkanı, oğlu Mehmet ÖZTİN'i ise Sağlık Hizmetleri Başkan Yardımcılığına atadı.

Türkiye'nin Süper Beyinleri Göçüyor Genç işsizlerin yüzde 27'leri geçtiği Türkiye'de beyin göçü lise seviyesine indi! Galatasaray, İstanbul Erkek, Alman Lisesi gibi asırlık okulları kazanan süper beyinler, "İşsizlik korkusu" ve "Niteliksiz üniversiteler" gerekçeyle yurdu terk etmeye başlıyor.

İstiklal Marşını Arapça Okudular Kırıkkale Üniversitesi'nde düzenlenen Arapça etkinliği "Yok artık" dedirtti ve İstiklal Marşımızı Arapça okudular. Atatürk'ün "Yüzünüzü Batı'ya Dönün" demesine inat "Arap Şmevi" sevdalısı olduk!

Kadına Şiddette Son Nokta İstanbul Eyüp Sultan'da doktor Ş.A önünde seyreden H.H.B'nin ani fren yapmasına korna çaldı. Korna çaldı diye bayan doktoru tekme, tokat döverek hastanelik eden H.H.B tutuklandı.

Kanal İstanbul'un 15 Tehdidi İBB Başkanı Ekrem İMAMOĞLU basın toplantısında Kanal İstanbul İhanet Projesi'nin tehditlerini tek tek anlattı. İstanbul'un susuz kalmasından, deprem riskine, doğam dengenin bozulmasına kadar 15 tehdit sıraladı.

Karadeniz'de 70 Yerde Orman Yangını Karadeniz bölgesinde Trabzon'da 38, Giresun'da 8, Ordu'da 23, Artvin'de bir olmak üzere aynı anda 70 noktada orman yangını çıktı. Yangınlar şüphe uyandırdı.

Vergi ve Cezalara %22,58 Zam Memur ve Emekli maaşlarına yüzde 5 zam gelirken vatandaşa kesilecek ceza ve vergiler yüzde 22,58 artacak.

Asgari Ücret Belli Oldu 2020 yılı için asgari ücret 2.324 TL olarak belirlendi. Asgari ücret 7 milyon çalışkanı ilgilendiriyor.

Yeni Yılda 5 Milyon Kişi Sağlık Hizmeti Alamayacak Faizlerin silinmesine rağmen sağlık sigortası borcunu ödeyemeyen 5 milyon kişi 1 Ocak 2020'den itibaren sağlık hizmeti alamayacak.

Sözcü Gazetesi Yazarlarına Ceza Yağdı Yıllarca FETÖ'yle mücadele eden Sözcü'nün yönetici ve yazarlarına hapis cezaları verildi. Cezalar "terör örgütüne üye olmamakla birlikte örgüte bilerek ve isteyerek yardım etme" iddiasıyla verildi.

Evinde Gürültü Yapana 1461 TL Ceza Çevreyi kirletenlere 2020'de kesilecek cezalar belli olmaya başladı. Evinde gürültü yapanlara 1461 TL, Dağ keçi ve tavşan avına 30 bin TL, egzoz ölçümü yaptırmayanlara 1895 TL, tehlikeli atık girişine 7 milyon 376 TL ceza geldi.

Sosyal Adalette Sondan İkinciyiz Ülkemiz sosyal adalet konusunda bekleneni veremedi. Türkiye AB ve OECD ülkeleri arasında "Sosyal Adalet Endeksi" nde 41 ülke içinde 40. oldu.

Tuvalet Önünde Nöbet Cezası Veriliyor AKP'li Güngören Belediyesi Başkan Yardımcısı Veysel İPEKÇİ, "Kendisini görüp ayağa kalkmadı" diye belediye çalışanı şoföre "Tuvalet önünde oturma" cezası verdi.

Osmaniye Kadırlı'de Restorasyon Rezaleti Osmaniye Kadırlı'de, Roma döneminde bazilika, Bizans döneminde kilise ve Selçuklu döneminden beri cami olarak kullanılan 1800 yıllık "Ala Cami"nin çatısı metal malzemeyle kapandı ve büyük tepki çekti.

11 Ayda 1606 İşçi Öldü 2019 yılının ilk 11 ayında 1606 işçi "iş kazasında" yaşamını yitirdi. İş cinayetlerinde Türkiye Avrupa'da birinci, dünyada ikinci oldu.

Vatandaşa 6,5 TL Yabancıya 2,3 TL Toprak Mahsulleri Ofisi(TMO) vatandaşa kilosu 6,5 liraya sattığı nohudu ihracat diye bazı firmalara 2,3 TL'den sattı.

Kamudaki Kadrolar İçin Borsa Oluşturuldu Devlet Su İşlerinde (DSİ) kadro için 80 bin lira, Havaalanı güvenlik kadrosu için 22 bin lira para isteniyor.

Asgari Ücrette Avrupa'nın En Kötüsüyüz 2019 Avrupa Birliği'nde Türkiye'den daha düşük ücret veren üç ülke Sırbistan, Bulgaristan ve Arnavutluk oldu. Türkiye sondan dördüncü oldu.

Bu Yıl 817 Bin Kişi Daha İşsiz Kaldı TÜİK'e göre işsizlik oranı geçen yılın aynı dönemine göre %13,8 oldu. 2019 yılı içindeki 11 aylık dönemde 817 bin kişi daha işsiz kaldı.

Ankara'da Dev Arazi Bir Vakfa Verildi Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü, Ankara Beytepe Mahallesi'ndeki 35 bin metrekarelik arazi için nazım imar planı değişikliği yaptı. Arazi, AKP İl Başkan Yardımcısı Cemalettin KÖMÜRÇÜ'nün başkanı olduğu vakfa verildi (Darısı Başkent Niğde Vakfı'na!).